

3/2001

Hanna Hietaluoma

Why Finland

**Selvitys ulkomaisten
vaihto-opiskelijoiden hakeutumisesta
suomalaisiin korkeakouluihin**

Centre for International Mobility CIMO
CIMO Publications 3/2001
ISBN 952-5252-46-9
ISSN 1239-145X
Multiprint, Helsinki 3/2001, 1000

	TIIVISTELMÄ	5
	1 JOHDANTO	6
	2 KYSELYN TOTEUTUS	7
3	KYSELYYN VASTANNEET VAIHTO-OPISKELIJAT	9
	3.1 KOTIMAA	9
	3.2 VAIHTOJÄRJESTELYT	11
	3.3 SUKUPUOLI JA IKÄ	12
3.4	VAIHDON AJOITTAMINEN JA VAIHDON KESTO	12
	3.5 KOULUTUSALA	13
	4 OPISKELIJAVAIHTOON HAKEUTUMINEN	15
	4.1 TIETOLÄHDE	15
	4.2 SUUNNITTELUN ALOITTAMINEN	17
	4.3 MINNE MENNÄ?	
	VAIHTO-OPISKELIJOIDEN KOHDEMAATOIVEET	17
	4.3.1 SIJAKOHTAISET MAAVALINNAT	18
	4.3.2 VAIHTOKOHTAIDEN SUHTEELLINEN JÄRJESTYS	18
	4.3.3 MAA- JA KOULUTUSALAKOHTAISET EROT	
	KOHDEMAAVALINNOISSA	20
	4.4 MIKSI OPISKELIJAVAIHTOON? LÄHDÖN MOTIIVIT	21
	4.4.1 KASVU JA KOKEMUKSET	22
	4.4.2 KIELITAIDON PARANTAMINEN	
	JA MAHDOLLISUUS OPISKELLA ENGLANNIKSI	23
	4.4.3 URAKEHITYS JA OPINNOLLISET MOTIIVIT	23
	5 OPISKELIJAVAIHTOON SUOMEEN	24
	5.1 MIKSI SUOMI?	24
	5.1.1 KORKEAKOULUT JA KURSSITARJONTA	24
	5.1.2 ALAKOHTAINEN ERITYISOSAAMINEN	
	JA URAKEHITYS	25
	5.1.3 KIELITAIDON PARANTAMINEN	26
	5.1.4 ERILAINEN SUOMI: KULTTUURI JA LUONTO	27
	5.1.5 POHJOINEN SUOMI	28
5.1.6	TEKNOLOGINEN KEHITYS JA HYVÄ ELÄMÄNLAATU	29
	5.1.7 SUKUJUURET	29
	5.1.8 MUUT SYYT	30
	5.2 VAIKUTTAJAT PÄÄTÖKSEN TAUSTALLA	30
	5.2.1 VANHEMMAT, YSTÄVÄT JA	
	KORKEAKOULUHENKILÖKUNTA	30

5.2.2	TAUSTAMUUTTUJIIEN VAIKUTUS	31
5.3	TIETOA SUOMESTA	32
5.3.1	INFORMAATIOKANAVAT	32
5.3.2	TIEDON RIITTÄVYYS	33
5.4	KIELIVALMENTAUTUMINEN	34
6	SUOMI OPISKELUMAANA	36
6.1	TILAT JA VÄLINEISTÖ	36
6.2	KURSSITARJONTA JA OPETUSMENETELMÄT	36
6.3	HENKILÖKUNTA JA KORKEAKOULUJEN ILMAPIIRI	37
6.4	PALVELUT	38
6.5	LUONTO JA RAUHA	38
6.6	SUOMALAISET	39
6.7	ELÄMÄ SUOMESSA	40
7	ODOTUKSET	41
7.1	OPINNOT	41
7.2	URAKEHITYS	42
7.3	KIELITAITO	43
7.4	MAAHAN JA KULTTUURIIN TUTUSTUMINEN, MATKUSTUS	44
7.5	SOSIAALISET SUHTEET	45
7.6	KASVU IHMISENÄ	46
8	LOPUKSI	48
	SUMMARY	50

“Why Finland?”-selvityksen tavoitteena oli tutkia opiskelijoiden syitä tulla opiskelijavaihtoon Suomeen. Selvityksen pääpaino oli opiskelijan päätöksentekoprosessissa: tiedonkulussa sekä päätökseen vaikuttavissa tekijöissä ja mielikuvissa. Lisäksi haluttiin selvittää opiskelijoiden odotuksia sekä valmentautumista vaihtoperiodiin Suomessa. Selvitys toteutettiin kyselytutkimuksena, johon osallistui suomalaisiin korkeakouluihin syksyllä 2000 saapuneet vaihto-opiskelijat. Kyselyyn vastasi 561 opiskelijaa 52 eri maasta.

Selvityksessä suomalaisten korkeakoulujen hyvä maine, runsas ja monipuolinen englanninkielisten kurssien tarjonta, tiettyjen alojen huippuosaaminen sekä erilainen kulttuuri ja luonto olivat keskeisimmät Suomen valintaan vaikuttaneet tekijät. Korkeakoulujen hallinnoimat opiskelijavaihto-ohjelmat luovat opiskelijalle vaivattoman väylän opiskelijavaihtoon lähtemiselle. Selvityksen mukaan oma korkeakoulu on tehokkain informaatiokanava vaihtomahdollisuuksista tiedotettaessa. Päätös lähtemisestä syntyy kuitenkin suhteellisen itsenäisesti. Eniten opiskelijan päätökseen vaikuttavat ystävät ja opiskelutoverit. Opiskelijavaihtoon lähtemiseen vaikuttavista motiiveista tärkeimpinä koettiin kasvu ihmisenä, mahdollisuus opiskella englanniksi, kielitaidon parantaminen ja vieraan kielen oppiminen sekä urakehitys. Englanninkielisen opiskelun ja kieliharjoittelun merkitys opiskelijavaihtoon lähtemisen motiivina heijastui myös opiskelijoiden kohdemaatoiveissa, joissa Suomi asetettiin toiseksi Iso-Britannian ja Yhdysvaltojen väliin.

Opiskelijoilla on hyvin myönteinen kuva Suomesta opiskelumaana. Myönteiseen kuvaan vaikuttivat korkeakoulujen uudenaikaiset tilat, laaja kurssivalikoima, itsenäinen ja avoin opiskeluilmapiiri sekä hyvät palvelut. Lisäksi Suomessa arvostettiin luontoa ja rauhallisuutta. Vaihtoperiodiin Suomessa kohdistui hyvin paljon odotuksia, jotka useimmiten liittyivät opintoihin, urakehitykseen, kielitaidon parantamiseen, maahan tutustumiseen, uusien ystävien hankkimiseen ja kasvuun ihmisenä. Hakiessaan itsenäisesti tietoa Suomesta suurin osa opiskelijoista käytti Internetiä. Ystävät ja muut henkilökohtaiset kontaktit, Suomea käsittelevät kirjat, oma korkeakoulu ja turistioppaat olivat myös suosittuja tietolähteitä. Saatua ennakkotietoa pidettiin keskimäärin riittävänä. Kielivalmentautuminen kotimaassa oli vähäistä. Suurin osa vastaajista osallistui suomen tai ruotsin kurssille vasta Suomessa.

Avainsanat: kansainvälinen opiskelijavaihto, opiskelu Suomessa, suomalaiset korkeakoulut

1 Johdanto

Kansainvälinen opiskelijavaihto on ollut merkittävä ja varmasti näkyvin osa koulutuksen kansainvälistymistä jo usean vuoden ajan. Joka vuosi lähes 6000 suomalaista korkeakouluopiskelijaa suorittaa osan opinnoistaan ulkomailla. Myös Suomeen saapuvien vaihto-opiskelijoiden määrät ovat kasvaneet vuosi vuodelta. Yksinomaan Sokrates/Erasmus-ohjelman kautta Suomeen saapuvien vaihto-opiskelijoiden määrä on yli kaksinkertaistunut viimeisten kolmen vuoden aikana. Lukuvuonna 1999-2000 oltiinkin jo hyvin lähellä ohjelman määrällisen vastavuoroisuusperiaatteen toteutumista. Suomeen saapui lähes yhtä monta vaihto-opiskelijaa kuin mitä Suomi lähetti ulkomaille.

Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO kerää vuosittain tilastotietoa suomalaisten korkeakoulujen kansainvälisestä liikkuvuudesta. Tilastojen avulla voidaan mm. seurata mistä Suomeen saapuvat opiskelijat ovat kotoisin ja miten he jakautuvat opiskelualoittain. Toisaalta tilastot kertovat hyvin vähän siitä, mikä on tehnyt Suomesta niin houkuttelevan vaihtokohteen. Pelkin kvantitatiivisin menetelmin ei myöskään pystytä selvittämään minkälaisia asioita opiskelijat pitävät tärkeinä suunnitellessaan opiskelijavaihtoon hakeutumista. Kuitenkin myös tämäntyyppistä informaatiota tarvitaan kansainvälisen koulutuksen kehittämisessä ja markkinoinnissa.

“Why Finland?”-selvitys teetettiin syksyllä 2000 CIMOn toimesta. Selvityksen pääasiallinen tavoite oli valottaa opiskelijoiden syitä Suomen valintaan. Avainkysymyksen lisäksi selvityksen aihepiirit käsittelevät opiskelijavaihtoon hakeutumisen prosessia, tiedonhankintaa, päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä, sekä opiskelijoiden odotuksia ja mielikuvia Suomesta. Selvitys toteutettiin kyselytutkimuksena, johon osallistui yhteensä 561 eri puolilla Suomea opiskelevaa vaihto-opiskelijaa 52 eri maasta. Suuri kiitos kyselyn käytännön toteutuksesta kuuluu korkeakouluille.

“Why Finland?”-selvitys kokoaa yhteen tietoa suomalaisiin yliopistoihin ja ammattikorkeakouluihin saapuneista vaihto-opiskelijoista. Selvityksessä antoisinta olivat opiskelijoiden omat ajatukset Suomeen tulon syistä ja heidän mielikuvistaan ja odotuksistaan vaihto-opiskelun suhteen. Siksi myös tähän raporttiin on sisällytetty runsaasti suoria lainauksia vastauksista. Opiskelijoiden kommentit nostavat esiin asiat, jotka he itse kokevat tärkeinä opiskelijavaihdossa.

Korkeakoulujen kansainvälisten palvelujen kehittäminen ja panostus englanninkieliseen opiskelutarjontaan heijastuivat vaihto-opiskelijoiden kommentteissa positiivisena palautteena mm. orientaatio-ohjelmasta ja kurssitarjonnasta. Palautteen lisäksi raportin avulla pyritään tarjoamaan lisää tietoa kaikille opiskelijavaihtoon osallistuville osapuolille, jotka ovat omalta osaltaan mukana suomalaisen korkeakoulutuksen markkinoinnissa ja vaihdon laadullisessa kehittämisessä.

2 Kyselyn toteutus

Tämän selvityksen tavoitteena oli kartoittaa opiskelijoiden syitä tulla opiskelija-vaihtoon Suomeen. Lisäksi tutkimuksessa haluttiin selvittää opiskelijoiden mielipiteitä Suomesta opiskelumaana sekä heidän odotuksiaan tulevalta vaihto-opiskelukaudesta. Samalla selvityksessä pyrittiin kartoittamaan vaihto-opiskelijan päätöksentekoprosessia; lähdön motiiveja, päätöksentekoon ratkaisevasti vaikuttavia tekijöitä sekä tiedonkulun kannalta tehokkaimpia informaatiokanavia. Lisäksi haluttiin selvittää tulevien vaihto-opiskelijoiden kielivalmentautumista kotimaassaan ja kielenopiskelua Suomessa.

Selvityksen kohderyhmänä oli Suomeen syksyllä 2000 saapuneet vaihto-opiskelijat. Yhteydenotto vaihto-opiskelijoihin ja kyselyn toteutus tapahtui korkeakoulujen kansainvälisistä asioista vastaavien avulla syyskuussa 2000. Otoksessa olivat mukana kaikki Suomen korkeakoulut lukuunottamatta Maanpuolustuskorkeakoulua ja Poliisiammattikorkeakoulua. Kaksi jälkimmäistä jäivät selvityksen ulkopuolelle, koska kyseiset korkeakoulut eivät selvityksen ajankohtana olleet mukana missään opiskelija-vaihto-ohjelmassa.

Kansainvälisen henkilövaihdon keskus CIMO lähetti korkeakouluihin yhteensä tuhat lomaketta. Näistä yliopistoihin lähetettiin 700 ja ammattikorkeakouluihin 300 lomaketta. Kuhunkin korkeakouluun lähetettyjen lomakkeiden määrä suhteutettiin vaihto-opiskelijoiden lukumäärään kyseisessä korkeakoulussa edellisenä lukuvuotena. Korkeakoulut jakoivat lomakkeet edelleen vaihto-opiskelijoille parhaimmalla katsomallaan tavalla, usein heti orientaatio-ohjelman yhteydessä. Näin ollen selvityksen otos muodostui satunnaisotannalla, sillä kyselyn yhteydessä ei oltu määritelty mitään taustamuuttujista riippuvaisia kiintiöitä. Koska lähetettyjen lomakkeiden määrä ei välttämättä kattanut koko korkeakoulun vaihto-opiskelijapopulaatiota, osa kansainvälisistä asioista vastaavista kopioi lomakepohjat omatoimisesti kaikille vaihto-opiskelijoilleen. Näin ollen selvityksen otos kasvoi hieman yli tuhannen vaihto-opiskelijan.

Kysymyslomake oli jaettu kolmeen osaan. Ensimmäisessä osiossa vastaajalta kysyttiin opiskelijavaihtoon hakeutumisen kannalta olennaisia kysymyksiä:

- mistä opiskelija sai tiedon opiskelijavaihtoon lähtemisen mahdollisuudesta
- koska opiskelija aloitti suunnittelun
- mitkä olivat ne vaihtokohteet, joita opiskelija piti houkuttelevina
- minkälaiset motiivit vaikuttivat opiskelijavaihtoon lähtemisen taustalla

Toinen osio käsitteli Suomea vaihtokohteena:

- miksi opiskelija valitsi juuri Suomen
- kuka vaikutti päätökseen tulla opiskelijavaihtoon juuri Suomeen
- mistä opiskelija hankki tietoa kohdemaasta ja oliko saatu tieto riittävää
- minkälaisia mielikuvia opiskelijalla oli Suomesta opiskelumaana
- mitkä ovat opiskelijan odotukset vaihtoperiodinsa suhteen
- kielitaito kohdemaan kielissä

Kolmannessa kysymysosiassa kerättiin selvityksen kannalta olennaiset vastaajan taustatiedot. Korkeakouluilla oli mahdollisuus kommentoida lomakkeen sisältöä luonnosvaiheessa. Lisäksi lomaketta testattiin CIMOn järjestämän suomen kieli-kurssin osallistujilla elokuussa 2000. Kysymyslomake on liitteenä 5 raportin lopussa.

Lomakkeen kysymykset olivat pääosin strukturoituja. Tällöin lomakkeessa oli joko valmiiksi annettuja vaihtoehtoja tai intervalliasteikko, jonka avulla selvitettiin

missä määrin vastaajat olivat samaa mieltä esitetyn väittämän kanssa. Vastaajilla oli aina mahdollisuus valita myös ”Muu, mikä”-vaihtoehto, jolloin he itse saivat täydentää vastaustaan näin halutessaan. Opiskelijoiden tulon syitä, mielikuvia Suomesta opiskelumaana sekä odotuksia vastaajilta kysyttiin kuitenkin avoimien kysymysten avulla. Näin vaihto-opiskelijat pääsivät kertomaan mielipiteistään omin sanoin ilman että kysymyksenasettelu olisi vaikuttanut vastauksiin. Opiskelijoilla oli mahdollisuus osallistua kyselyyn nimettöminä.

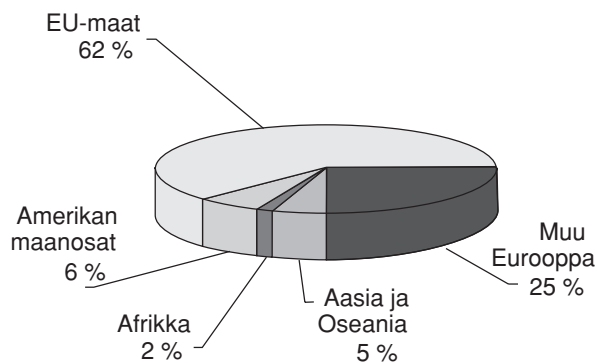
3 Kyselyyn vastanneet vaihto-opiskelijat

Selvitykseen osallistui 561 syksyllä 2000 Suomeen saapunutta vaihto-opiskelijaa 52 eri maasta. Täysin tarkkaa vastausprosenttia on vaikea laskea – laskentatavasta riippuen se on 45-56. Laskemista vaikeuttaa ensinnäkin se, ettei otoksen tarkkaa kokoa voida sanoa, sillä ei tiedetä kuinka paljon korkeakoulut kopioivat kysymyslomakkeita omatoimisesti. Lisäksi 37 kysymyslomakkeesta puuttui tieto vastaanottavasta korkeakoulusta. Näin ollen myöskään täysin tarkkoja korkeakoulukohtaisia vastausprosentteja ei voida laskea. CIMOon kyselylomakkeita palautui 42 korkeakoulun vaihto-opiskelijoilta, kun kaikkiaan korkeakouluja oli selvityksessä mukana 50.

Lähetettyjen lomakkeiden lukumäärät sekä korkeakoulukohtaiset vastausprosentit on esitetty raportin lopussa liitteessä 1. Jyväskylän yliopiston ja Satakunnan ammatti-korkeakoulun kohdalla vastauprosentti on yllä esitetyistä syistä johtuen yli 100.

3.1 Kotimaa

Kyselyyn vastasi vaihto-opiskelijoita 52 eri maasta. Edustettujen maiden suuresta lukumäärästä huolimatta joukosta erottuu selkeästi 15 maan ryhmä, joka kattaa yli 80 prosenttia kaikista vastaajista. Kolme suurinta maakohtaista vastaajaryhmää olivat Saksa (94 vastaajaa), Ranska (65 vastaajaa) ja Alankomaat (40 vastaajaa). Nämä ryhmät kattoivat yli kolmasosan kaikista kyselyyn vastanneista. Selvityksessä edustettuina olevista maista 16 oli sellaisia, joista tähän selvitykseen osallistui vain yksi vaihto-opiskelija. Vastaajien jakautuminen maittain on esitetty liitteessä 2.

Kuvio 1. Kyselyyn vastanneiden jakautuminen alueittain (N=560)

Kun selvitykseen osallistuneiden maiden joukkoa tarkastellaan alueittain on Euroopasta saapuvien vaihto-opiskelijoiden osuus ylivoimaisesti suurin (ks. Kuvio 1). Lähes 90 prosenttia kyselyyn vastanneista vaihto-opiskelijoista tuli Euroopan alueelta. Yksinomaan EU-maiden kansalaisten osuus on kiistattoman suuri: 62 prosenttia kaikista vastanneista. Saksan, Ranskan ja Alankomaiden lisäksi Espanja ja Italia olivat hyvin edustettuina. Muista Euroopan maista suurimmat vastaajaryhmät olivat Unkarista, Venäjältä, Virosta, Liettuasta, Puolasta, Tsekin tasavallasta ja Latviasta.

Amerikan maanosat, Aasia ja Oseania ja Afrikka olivat kaikki edustettuina alle 10 prosentin osuuksilla. Amerikan maanosista suurin joukko opiskelijoita tuli Yh-

1 Ollikainen, Aaro (1999). Kansainvälinen henkilövaihto yliopistoissa ja vakinaistetuissa ammatti-korkeakouluissa 1998. CIMO publications 8/1999.

dysvalloista. Aasian ja Oseanian maista Kiina, Japani ja Etelä-Korea olivat parhaiten edustettuina tässä selvityksessä. Afrikan maista eniten tulijoita oli Keniasta.

Taulukoissa 1 ja 2 ”Why Finland?”-selvityksen 15 suurinta maakohtaista ryhmää on verrattu vuoden 1998 Suomeen saapuneiden 15 suurimman vaihto-opiskelija-ryhmän kanssa. Vuoden 1998 korkeakoulujen liikkuvuustilastot olivat tämän raportin kirjoitusajankohtana tuorein saatavilla oleva tilasto, joka kattoi kaikki vaihtojärjestelyt sekä vakinaistettujen ammattikorkeakoulujen että yliopistojen osalta. Samaa tilastoa käytetään myös myöhemmin tässä selvityksessä vertailukohteena.

Kotimaa	N	%
Saksa	94	16,8
Ranska	65	11,6
Alankomaat	40	7,1
Espanja	39	7,0
Italia	37	6,6
Unkari	29	5,2
Venäjä	22	3,9
Yhdysvallat	22	3,9
Belgia	20	3,6
Iso-Britannia	19	3,4
Viro	18	3,2
Itävalta	16	2,9
Liettua	15	2,7
Puola	15	2,7
Tsekin tasavalta	12	2,1

(15 suurinta maakohtaista ryhmää, N = 559)

Taulukko 1. 15 suurinta maakohtaista ryhmää ”Why Finland?” -selvityksessä

Kotimaa	N	%
Saksa	505	14,5
Ranska	372	10,7
Iso-Britannia	280	8,1
Italia	267	7,7
Espanja	244	7,0
Alankomaat	192	5,5
Ruotsi	158	4,5
Yhdysvallat	145	4,2
Belgia	141	4,1
Venäjä	140	4,0
Unkari	111	3,2
Itävalta	82	2,4
Viro	65	1,9
Kanada	55	1,6
Kiina	51	1,5

(15 suurinta maakohtaista ryhmää, N = 3475)

Taulukko 2. 15 suurinta maaryhmää vuoden 1998 korkeakoulujen opiskelija-vaihtotilastoissa

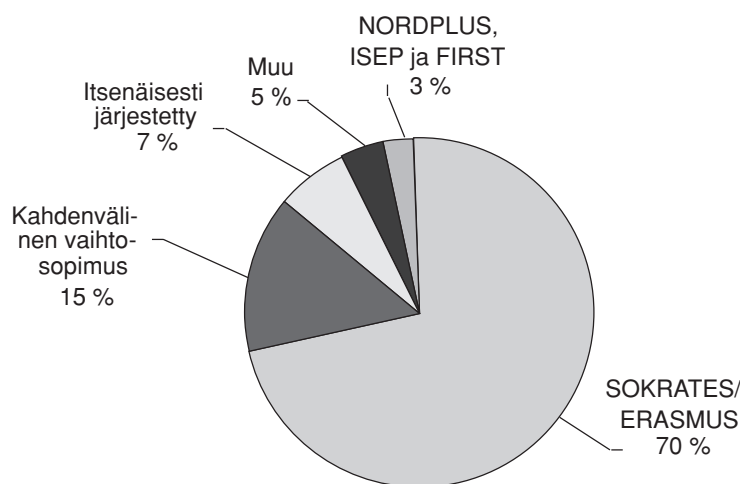
3.2 Vaihtojärjestelyt

Kyselyyn vastanneista vaihto-opiskelijoista EU:n Sokrates/Erasmus-ohjelman kautta kulkevien opiskelijoiden osuus oli ylivoimaisesti suurin: 395 opiskelijaa (70 prosenttia). Vaikka Sokrates/Erasmus-ohjelma onkin ylivoimaisesti tärkein vaihtojärjestely suomalaisissa korkeakouluissa, oli kyseisen ohjelman kautta tulleiden opiskelijoiden osuus tässä selvityksessä ehkä hieman yliedustettu. Esimerkiksi vuonna 1998 Sokrates/Erasmus-ohjelman kautta Suomeen tulleiden vaihto-opiskelijoiden määrä kaikista vaihto-opiskelijoista oli 50,1 prosenttia yliopistoissa ja 55,1 prosenttia ammatti-korkeakouluissa.

Toiseksi suurin vastaajaryhmä oli korkeakoulujen omien vaihtosopimuksien kautta saapuneet, joita vastaajista oli 85 opiskelijaa eli 15 prosenttia.

Itsenäisesti opiskelupaikkansa hankkineiden osuus oli 7 prosenttia kaikista kyselyyn vastanneista. Amerikkalaisen ISEP-ohjelman, Pohjoismaisen ministerineuvoston NORDPLUS-ohjelman sekä Suomen ja Venäjän välisen FIRST-ohjelman kautta tulleiden osuus oli hyvin pieni: yhteensä 15 opiskelijaa eli 3 prosenttia vastanneista.

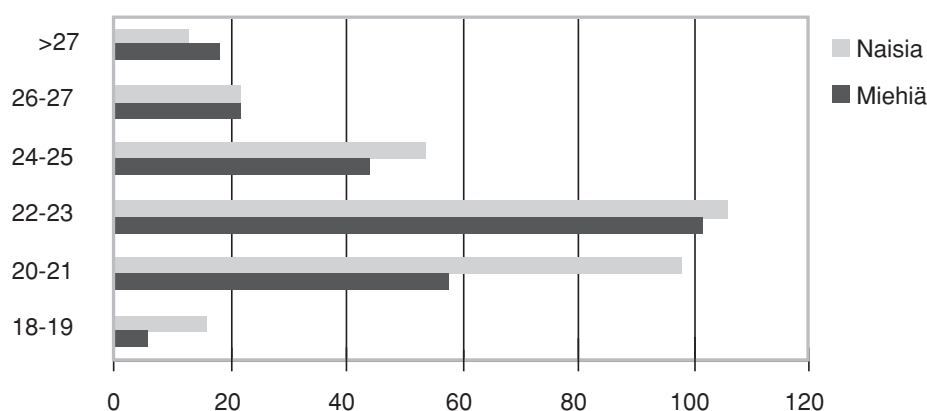
Muita kuin yllä mainittuja väyliä pitkin vaihtoon hakeutuneiden osuus oli 5 prosenttia vastanneista. Näissä vastauksissa mainitut vaihto-ohjelmat olivat: EU:n Leonardo-ohjelma, Cirrus, Tempus, Erasmus freemover, CIMOn stipendiaatti-ohjelma ja teknillisten alojen opiskelijajärjestö IAESTEn harjoittelijavaihto-ohjelma. Näiden vastaajien joukossa oli myös itsenäisesti paikkansa hankkineita tutkinto- tai jatko-opiskelijoita.

Kuvio 2. Vaihtojärjestelyt (N=558)

3.3 Sukupuoli ja ikä

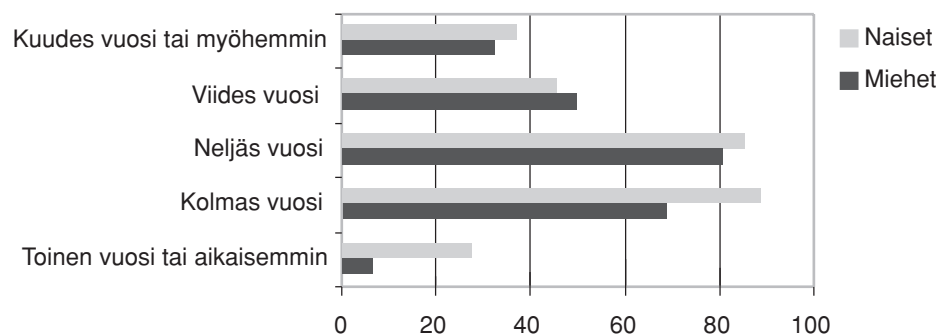
Vastaajajoukko oli hyvin tasainen sukupuolijakaumaltaan. Naisia vastaajista oli 309 (55 prosenttia) ja miehiä 251 (45 prosenttia). Vastanneiden ikäjakauma noudattanee normaalia korkeakouluopiskelijoiden ikäjakaumaa. Suurin ikäryhmä sekä miesten että naisten osalta oli 22-23-vuotiaat. Heidän osuutensa muodosti koko joukosta lähes 40 prosenttia. Naisia oli selkeästi enemmän ikäryhmässä 20-21 –vuotiaat. Miesten pieni osuus tässä ikäryhmässä saattaa selittyä varusmiespalveluksen sijoittumisella useissa maissa juuri tähän ikäkauteen. Yhteenvetona voidaan todeta, että suurin osa tähän selvitykseen osallistuneista vaihto-opiskelijoista on 20-25 vuoden ikäisiä. Heidän osuutensa vastanneista oli yli 80 prosenttia. Tätä nuoremmat ja vanhemmat muodostivat vastaajajoukosta yhteensä alle 20 prosenttia.

Kuvio 3. Vastaajien jakautuminen sukupuolen ja iän mukaan (N = 599-560)

3.4 Vaihdon ajoittaminen ja vaihdon kesto

Kyselyn avulla haluttiin myös selvittää missä vaiheessa opintoja opiskelijavaihtoon lähdetään. Selvityksessä vaihto-opiskelijoilta kysyttiin kuinka monta vuotta he olivat opiskelleet ennen vaihtoperiodia Suomessa. Alla olevassa kuviossa 4 näkyy monenteenko opiskeluvuoteen vaihtoperiodi vastaajalla sijoittui.

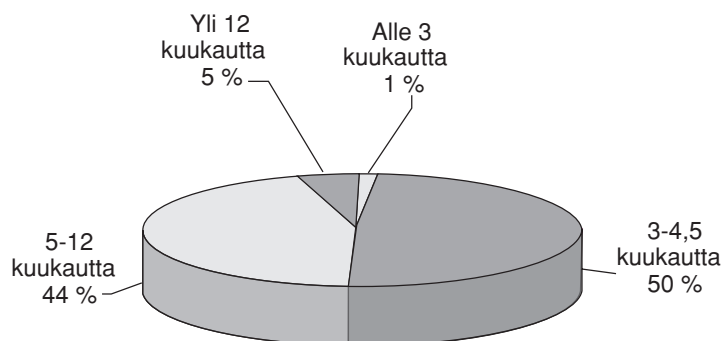

Kuvio 4. Vaihdon ajoittaminen (N=525)

Tähän selvitykseen osallistuneiden opiskelijoiden joukossa vaihto-opiskelu ajoittuu useimmiten kolmanteen tai neljäänten opiskeluvuoteen. Tässä suhteessa eroa ei ollut mies- ja naisopiskelijoiden välillä. Kaikista kyselyyn vastanneista lähes 60 prosenttia kuului tähän joukkoon. Vastaaajien joukko väheni myöhempään kuin neljäänten opiskeluvuoteen vaihtonsa ajoittaneiden joukossa. Toisaalta, vielä harvinaisempaa oli opiskelijavaihtoon lähteminen ennen kolmatta opiskeluvuotta. Tämä selittynee osittain sillä, että useisiin vaihto-ohjelmiin on mahdollista hakeutua aikaisintaan toisena opiskeluvuonna.

Opiskelijoilta kysyttiin myös heidän vaihtoperiodinsa pituutta. Vastaukset ilmoitettiin kuukausina. Lyhyin ilmoitettu opiskeluperiodin pituus oli yksi kuukausi ja pisin 72 kuukautta. Yli 12 kuukauden mittaiset vaihtoperiodit selittyvät sillä, että otoksessa oli mukana myös tutkinto-opiskelijoita. Näitä vastanneista oli 26 opiskelijaa (5 prosenttia).

Vastaukset jaettiin neljään ryhmään. Alle lukukauden pituiset vaihdot (alle 3 kuukautta) muodostivat yhden prosentin kaikista kyselyyn vastanneista. Suurin osa eli puolet vastaajista oli Suomessa noin yhden lukukauden pituisen periodin (3-4,5 kuukautta). Yli lukukauden kestävään opiskelijavaihtoon oli lähtenyt 44 prosenttia vastaajista. Heistä yli 70 prosenttia oli Suomessa yli 8 kuukautta eli kokonaisen lukuvuoden. Yli 12 kuukautta Suomessa opiskelevat luokiteltiin tutkinto-opiskelijoiksi. Näiden opiskelijoiden osuus kaikista vastanneista oli 5 prosenttia.

Kuvio 5. Vaihdon pituus (N = 554)

3.5 Koulutusala

Selvityksessä opiskelijoilta kysyttiin heidän koulutusalaansa kotikorkeakoulussaan. Kaikki koulutusalat kattavan, kansainvälisesti pätevän luokittelun luominen on hankalaa, sillä koulutusohjelmat vaihtelevat sisällöltään ja nimikkeiltään sekä maittain että korkeakouluittain.

Tässä selvityksessä käytetty koulutusala- ja luokittelu vastaa pääosin Sokrates/Erasmus-ohjelmassa käytettyä luokittelua. Selvityksen suunnitteluvaiheessa luokittelua täydennettiin korkeakoulujen ehdotusten pohjalta.

Käytetty koulutusala- ja luokittelu osoittautui kuitenkin hieman ongelmalliseksi. Lähes joka seitsemäs vastaaja oli valinnut tarjotuista vaihtoehtoista jopa viisi eri koulutusalaa. Nämä vastaukset on luokiteltu taulukossa 3 otsikon ”Erilaiset aineyhdistelmät” alle. Käytetty luokittelu osoittautui puutteelliseksi myös tiettyjen alojen osalta. Useat liikuntatieteiden opiskelijoista olivat merkinneet vastauslomakkeen kohdan ”Muut alat” ja lisänneet itse omaa alaansa koskevan tarkennuksen.

KOULUTUSALA	Yht.	Miehet	Naiset	%
Kauppätieteet, matkailu	120	62	58	21,6
Teknilliset alat	54	43	11	9,7
Yhteiskuntatieteet	46	16	30	8,3
Muut alat	40	19	21	7,2
Taideaineet ja musiikki	29	9	20	5,2
Oikeustieteet	28	11	17	5,0
Humanistiset tieteet	27	7	20	4,9
Kielitiede, kielet	26	3	23	4,7
Lääketiede, sairaanhoitoala	25	6	19	4,5
Matematiikka, tietojenkäsittely	20	17	3	3,6
Kasvatustieteet	19	4	15	3,4
Luonnontieteet	18	7	11	3,2
Arkkitehtuuri	12	7	4	2,2
Viestintätiede	9	3	6	1,6
Maantiede	6	3	3	1,1
Maa- ja metsätaloustiede	5	3	2	0,9
Erilaiset aineyhdistelmät	76	31	45	13,6
Yhteensä	560	251	308	100,0

Taulukko 3. Vastaajien koulutusala (N = 560)

Taulukossa 3 on esitetty vastaajien jakautuminen koulutusaloittain. Tässä selvityksessä parhaiten edustettuina olivat kauppätieteet ja matkailu (120 opiskelijaa), teknilliset alat (54 opiskelijaa) ja yhteiskuntatieteet (46 opiskelijaa). Jos otosta verrataan vuoden 1998 Suomeen tulleiden vaihto-opiskelijoiden koulutusaloittaiseen jakaumaan, voidaan todeta, että kaksi suurinta alakohtaista ryhmää ovat samat. Alajakauma on muutenkin samansuuntainen. Ainoastaan humanististen tieteiden opiskelijat ovat tässä selvityksessä hieman aliedustettuina verrattuna vuoden 1998 tilastoon, jossa humanististen alojen opiskelijat olivat kolmanneksi suurin ryhmä.

Taulukossa 3 on myös kuvattu kuinka vastaajat jakautuvat sukupuolittain eri koulutusaloille. Tämän selvityksen vastaajista miehiä opiskeli selkeästi naisia enemmän teknillisillä aloilla sekä matematiikassa ja tietojenkäsittelyssä. Naiset puolestaan olivat miehiä hieman paremmin edustettuina kielitieteessä ja kielissä, yhteiskuntatieteissä, humanistisissa tieteissä sekä lääketieteessä ja sairaanhoitoalalla. Eri koulutusalojen sukupuolipainotukset heijastanevat miesten ja naisten perinteisesti osoittamaa kiinnostusta mainittuja koulutusaloja kohtaan. Opintojakso ulkomailla oli pakollinen osa opintoja 31 prosentille vastaajista.

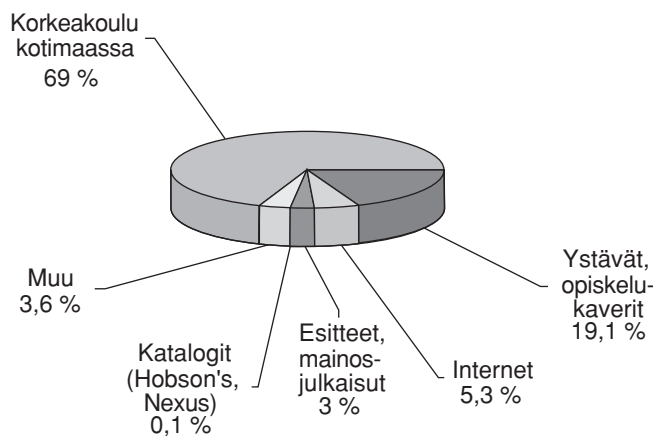
4 Opiskelijavaihtoon hakeutuminen

4.1 Tietolähde

Opiskelijoilta kysyttiin mistä he saivat tiedon mahdollisuudesta lähteä opiskelemaan ulkomaille. Kysymyslomakkeessa oli tarjottu eri vaihtoehtoja, jotka kattoivat yleisimmät opiskelijaa lähellä olevat informaatiokanavat.

Suurimmalla osalla vastaajista (noin 75 prosenttia) oli selkeästi yksi pääinformaatiolähde. Osa vastaajista oli kuitenkin saanut tiedon mahdollisuudesta vaihtoopiskeluun useampaa kuin yhtä kanavaa pitkin. Tällaisissa tapauksissa oletettiin, että jokainen ilmoitetuista informaatiokanavista oli yhtä tärkeä. Toisaalta oletettiin myös, että kun tieto vaihtomahdollisuudesta on saavuttanut opiskelijan useita eri informaatiokanavia pitkin, yksittäisen kanavan painoarvo on pienempi kuin sellaisissa tapauksissa, joissa tieto on tavoittanut opiskelijan ainoastaan yhden kanavan kautta.

Näin ollen jos vastaaja ilmoitti saaneensa tiedon vaihtomahdollisuudesta esimerkiksi omasta korkeakoulustaan sekä internetin kautta, laskettiin molemmille informaatiokanaville arvo 0,5. Jos vaihtoehtoista mainittiin kolme, yhden arvoksi tuli vastaavasti 0,33. Näin arvo suhteutettiin mainittujen vastausvaihtoehtojen lukumäärään. Kuviossa 6 on kuvattu vastausten painotettu jakautuminen edellä esitetyllä tavalla laskettuna.

Kuvio 6. Tietolähde (N = 561)

Ylivoimaisesti tehokkaimmaksi tietolähteeksi osoittautui oma korkeakoulu kotimaassa. Lähes 70 prosenttia vastanneista ilmoitti saaneensa tiedon opiskelumahdollisuudesta ulkomailta omasta korkeakoulustaan. Tämä ei välttämättä ole yllättävä tulos, sillä suurin osa (85 prosenttia) tähän kyselyyn vastanneista vaihtoopiskelijoista tuli Suomeen joko Sokrates/Erasmus-ohjelman tai korkeakoulujen kahdenvälisen vaihtosopimusten kautta. Näissä tapauksissa tieto vaihtomahdollisuuksista välittyy pääosin oman korkeakoulun kautta.

Lähes joka viides kyselyyn vastanneista oli saanut tiedon vaihtomahdollisuudesta ystäviltään tai opiskelutovereiltaan. Näiden merkitys oli suuri kaikissa vastaajaryhmissä. Henkilökohtaisten kontaktien merkitys korostuu lisää, kun otetaan huomioon, että

myös ”Muu”-kategoriassa esiintyneistä vastauksista puolet olivat henkilökohtaisia kontakteja.

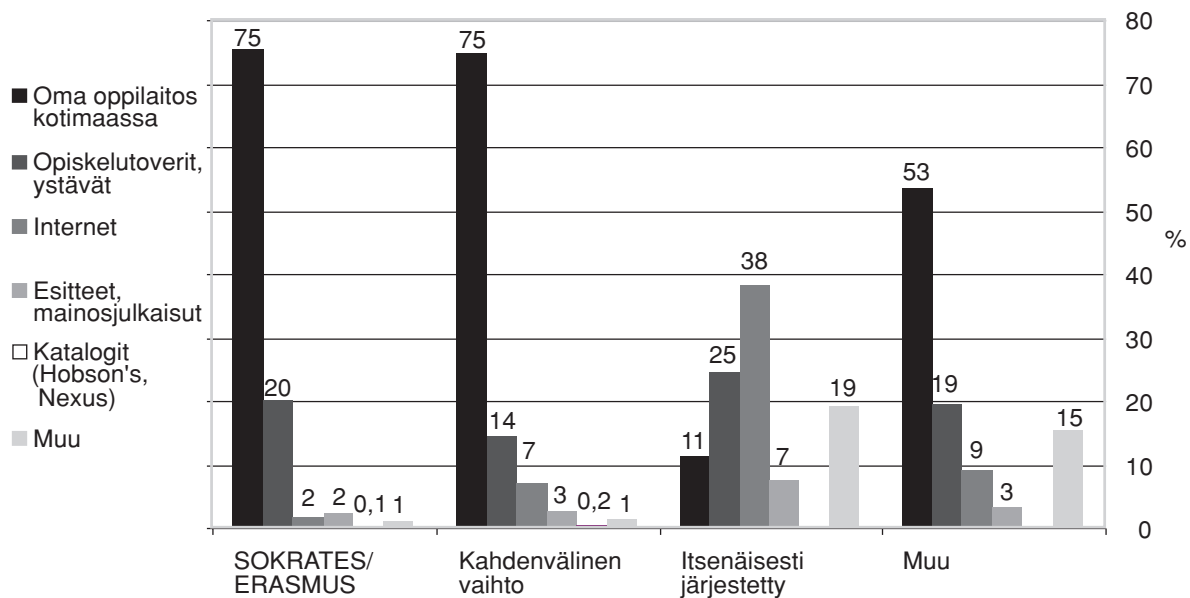
Ainoastaan hieman yli viisi prosenttia vastanneista ilmoitti saaneensa tiedon opiskelijavaihdosta internetin kautta. Itsenäisesti opiskelupaikkansa hankkineiden joukossa internetin merkitys on kuitenkin huomattavasti suurempi. Heistä 38 prosenttia ilmoitti saaneensa tiedon opiskelumahdollisuudesta internetin kautta. Kun vaihtoon hakeutuva opiskelija päättää järjestää opiskelupaikkansa itse, on oman oppilaitoksen merkitys informaation lähtenä luonnollisesti vähäisempi.

Vain 3 prosenttia ilmoitti saaneensa tiedon esitteiden tai mainosjulkaisujen kautta. Vastaaajista ainoastaan 5 ilmoitti esitteet ja mainosjulkaisut ensisijaiseksi tietolähteekseen. Esitteiden ja mainosjulkaisujen merkitys on hieman suurempi itsenäisesti opiskelupaikkansa hankkineiden keskuudessa.

Katalogien kautta oli tavoitettu vain murto-osa kyselyyn vastanneista (0,1 prosenttia). Hobson’s ja Nexus ovat kansainvälisen koulutuksen hakuteoksia, joita julkaisevat Iso-Britanniasta käsin samannimiset kustantamot. Sekä katalogien että esitteiden ja mainosjulkaisujen osalta on huomioitava, että niiden kohderyhmä on laajempi kuin pelkästään opiskelijat.

”Muu”-kategorian vastaukset korostivat henkilökohtaisten kontaktien merkitystä. Jos tietoa ei oltu saatu minkään vastausvaihtoehdoissa tarjotun kanavan kautta, oli tieto vaihtomahdollisuudesta saatu useimmiten suomalaiselta ystävältä tai muulta henkilökohtaiselta kontaktilta. Muutamissa vastauksissa tietoa oli myös saatu lähetystön tai jonkin opiskelijajärjestön (esimerkiksi teknillisten alojen opiskelijajärjestö IAESTE) kautta. Yksi vastaajista sanoi lukeneensa mahdollisuudesta Design-alan julkaisusta.

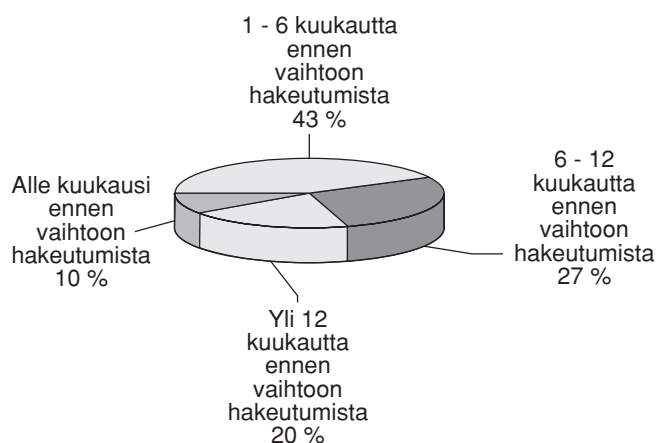
Kuviossa 7 on esitetty eri informaatiokanavien tärkeysjärjestys eri vaihtojärjestelyjen kautta saapuvilla vastaajilla. Kuviossa on kuitenkin ainoastaan neljän suurimman ryhmän vastaukset. Pienemmät ryhmät on jätetty tämän tarkastelun ulkopuolelle, sillä kyselyyn vastanneista ainoastaan 4 oli FIRST-ohjelman, 4 ISEP-ohjelman ja 7 NORDPLUS-ohjelman kautta Suomeen tulleita vaihto-opiskelijoita.

Kuvio 7. Tietolähde eri vaihtojärjestelyiden kautta opiskelijavaihtoon hakeutuneilla (N = 546)

4.2 Suunnittelun aloittaminen

Opiskelijoilta kysyttiin koska he olivat ryhtyneet suunnittelemaan opiskelijavaihtoa. Näin haluttiin selvittää kuinka suunnitelmallista opiskelijavaihtoon hakeutuminen on – ovatko Suomeen hakeutuvat opiskelijat nopeasti päätöksensä tekeviä ”viime hetken lähtijöitä” vai suunnitellaanko lähtöä pitkään?

Kuvio 8. Suunnittelun aloittaminen (N = 558)

Lähes puolet (43 prosenttia) selvitykseen vastanneista opiskelijoista oli ryhtynyt suunnittelemaan opiskelijavaihtoa 1-6 kuukautta ennen vaihtoon hakeutumista. Toiseksi suurin vastaajajoukko (27 prosenttia) oli ryhtynyt suunnittelemaan lähtöä 6-12 kuukautta ennen vaihtoon hakeutumista. Lähes yhtä monta vastaajaa (20 prosenttia) oli aloittanut suunnittelun vähintään vuotta ennen vaihtoon hakeutumista. Vastanneista 10 prosenttia oli suunnitellut hakemista vain alle kuukauden.

Jakauma oli hyvin samansuuntainen kun vastauksia tarkasteltiin eri vaihtojärjestelyjen kautta saapuneiden kesken. Myöskään vaihdon ajoittuminen tai vaihtoperiodin pituus eivät vaikuttaneet vaihdon suunnitteluun. Ainoastaan itsenäisesti opiskelupaikkansa järjestäneillä suunnittelu oli aloitettu keskimäärin varhaisemmassa vaiheessa kuin muissa ryhmissä. Itsenäisistä lähtijöistä 67 prosenttia oli aloittanut suunnittelunsa jo 6-12 kuukautta tai yli 12 kuukautta ennen opiskelijavaihtoon hakeutumista.

4.3 Minne mennä? Vaihto-opiskelijoiden kohdemaatoiveet

Opiskelijoilta kysyttiin mitkä kolme maata he kokivat houkuttelevimpina opiskelijavaihtoon hakeutumisen kannalta. Kysymyksellä haluttiin selvittää, mitkä maat Suomen lisäksi kiinnostivat tänne hakeutuvia vaihto-opiskelijoita. Näin nähtiin myös, mitkä ovat ne maat, jotka mahdollisesti kilpailevat Suomen kanssa samoista vaihto-opiskelijoista. Kiinnostavaa oli myös nähdä mihin maihin Suomi ehkä ”rinnastetaan” kun opiskelija valitsee vaihtokohdettaan.

Vastauslomakkeessa vastaajat saivat asettaa kolme mahdollisina pitämäänsä vaihtokohdetta numerojärjestykseen mieltymystensä mukaisesti. Vastausten maajakauma oli hyvin laaja. Vastauksissa mainittiin yhteensä 51 eri maata. Suuresta lukumäärästä huolimatta joukosta erottui selkeästi neljä suosituinta maata: Iso-Britannia, Suomi, Yhdysvallat ja Ruotsi.

Maiden sijoitukset vastaajien ”toivemaalista” laskettiin kahdella eri tavalla. Ensin tarkasteltiin erikseen sijakohtaisia maavalintoja. Näin nähtiin mikä maa oli suosituin kullakin sijalla. Toinen tapa tarkastella maavalintoja oli laskea kullekin maalle painotettu arvo, joka muodostui sen perusteella millä sijalla maa oli vastauksessa mainittu. Nämä arvot yhdistämällä maat pystyttiin asettamaan suhteelliseen järjestykseen keskenään. Tätä laskutapaa käytettiin myös eri koulutusalojen ja kansallisuuksien maavalintoja tarkastellessa, sillä se tarjoaa monipuolisemman tavan tarkastella eri maiden suosiota selvityksessä. Kymmenen suurimman kansallisuuteen perustuvan vastaajaryhmän ja eri koulutusalojen maavalinnat on esitetty alempana taulukoissa 4 ja 5.

4.3.1 Sijakohtaiset maavalinnat

Kyselyyn vastanneista opiskelijoista 14 prosenttia asetti Suomen ensimmäiselle sijalle. Iso-Britannia oli kuitenkin Suomea suosituimpi ensisijaisena kohteena; 27 prosenttia eli lähes joka kolmas vastanneista olisi mieluiten lähtenyt opiskelijavaihtoon Iso-Britanniaan. Yhdysvallat olisi ensisijaisesti valinnut hieman yli 12 prosenttia, kun taas Ruotsi oli ensisijainen vaihtoehto hieman yli 7 prosentille vastaajista.

Neljän maan järjestys oli sama myös toiseksi suosituimpien maiden kesken. Iso-Britannian olisi valinnut toissijaisesti 16 prosenttia vastaajista, Suomen 9,5 prosenttia, Yhdysvallat 8,9 prosenttia ja Ruotsin 6,9 prosenttia vastaajista.

Vaihtokohteiden listan kolmannella sijalla neljän kärkimaan järjestys hieman muuttui. Iso-Britannia oli kolmantena kohdemaavaihtoehtona edelleen suosituin (9,3 prosenttia). Seuraavaksi sijoittui Yhdysvallat, jonka olisi valinnut 9,1 prosenttia vastaajista. Ruotsin olisi puolestaan valinnut 8,5 prosenttia ja Suomen 5,9 prosenttia vastaajista.

4.3.2 Vaihtokohteiden suhteellinen järjestys

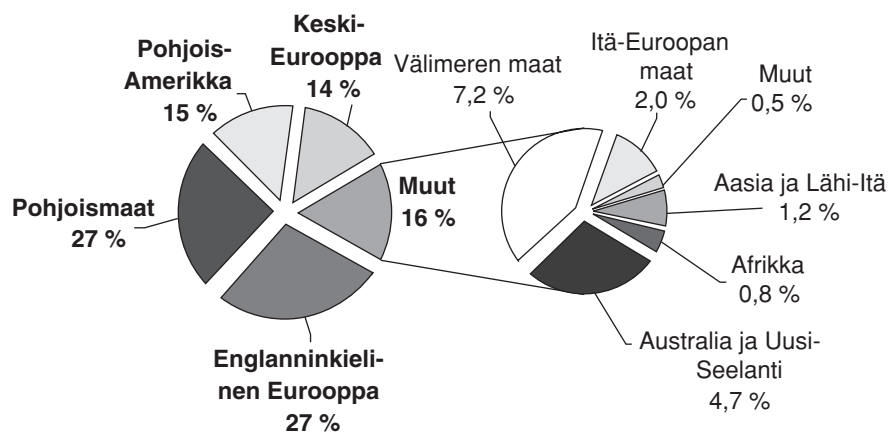
Toivemaiden kymmenen kärki oli hyvin samankaltainen myös painotetuilla arvoilla laskettuna: Iso-Britannia, Suomi, Yhdysvallat, Ruotsi, Ranska, Irlanti, Alankomaat, Australia, Kanada, Saksa. Painotetut arvot saatiin laskettua kun vastausten kolme kohtaa pisteytettiin siten, että ensimmäisellä sijalla ollut maa sai kolme pistettä, toisella sijalla mainittu kaksi ja kolmannella sijalla mainittu maa yhden pisteen. Näin kullekin maalle saatiin lasketuksi yksi arvo, joka samalla otti huomioon sen oliko kyseinen maa mainittu sijalla 1, 2 vai 3. Näin maat saatiin asetettua suhteelliseen järjestykseen keskenään. Maiden kärkinelikko on kuitenkin sama kuin tarkasteltaessa sijakohtaisia maavalintoja.

Kuviossa 9 on esitetty vastaajien suosimien kohdemaiden jakautuminen alueittain. On kuitenkin huomattava, että prosentit viittaavat yllä esitetyn laskutavan mukaiseen pistejakaumaan eivätkä suoraan vastausten määrään.

Koko englanninkielinen Eurooppa, Pohjois-Amerikka ja Australia olivat hyvin suosittuja selvitykseen vastanneiden opiskelijoiden keskuudessa. Englanninkielisten maiden suuri suosio ei kuitenkaan ole yllättävää. Opiskelijoiden vaihtoon lähtemisen motiiveja kysyttäessä yli puolet piti mahdollisuutta opiskella englanniksi erittäin tärkeänä vaikuttimena. Lisäksi monet tähän kyselyyn osallistuneista opiskelijoista ilmoittivat erääksi tavoitteekseen parantaa englannin osaamistaan vaihtoperiodinsa aikana.

Kaikki Pohjoismaat sijoittuivat hyvin opiskelijoiden toivemaalistalla. Mahdollisten vaihtomaiden joukossa Suomi oli kuitenkin selkeästi houkuttelevin vaihtoehto. Ruotsi sijoittui opiskelijoiden toivemaalistalla neljänneksi, Norja oli sijaluvulla kahdestoista, Tanska kolmastoista ja Islanti seitsemästoista. Pohjoismaiden kiinnostavuus näkyi myös vastaajien mainitsemissa syissä tulla Suomeen. Näissä korostettiin kiinnostusta Suomen lisäksi koko Skandinavian aluetta kohtaan.

Suomen sijoittuminen toiseksi Iso-Britannian ja Yhdysvaltojen väliin kertoo maamme vetovoimaisuudesta myös englanninkielisten ”jättien” joukossa. Suomen valintaan vaikuttaneita syitä kysyttäessä opiskelijat mainitsivat suomalaisten korkeakoulujen korkeatasoisen englanninkielisen kurssitarjonnan yhtenä tekijänä valintansa taustalla. Englanninkielisen opetuksen lisäksi eräs syy Suomen suosioon oli se, että vastaajien mielestä maassamme osataan yleisesti erittäin hyvin englantia.

Kuvio 9. Toivottu vaihtokohde, painotetut prosenttiarvot. (N=561)

4.3.3 Maa- ja koulutusaloittaiset erot kohdemaavalinnoissa

Vastaajien maavalintoja tarkasteltiin myös eri taustamuuttujia vasten. Vastaajien kotimaa ja koulutusala vaikuttivat jonkin verran kohdemaavalintoihin. Kohdemaavalinnat kotimaakohtaisesti ja koulutusaloittain on esitetty taulukoissa 4 ja 5. Myös näissä taulukoissa maajärjestys on saatu laskemalla painotetut arvot.

VASTAAJAN KOTIMAA	1.	2.	3.	
Saksa	Iso-Britannia	Yhdysvallat	Suomi	
Ranska	Iso-Britannia	Suomi	Kanada	
Alankomaat	Iso-Britannia	Suomi	Ruotsi	
Espanja	Iso-Britannia	Suomi	Alankomaat	
Italia	Iso-Britannia	Espanja	Irlanti	Suomi (5.)
Unkari	Iso-Britannia	Suomi	Yhdysvallat	
Venäjä	Iso-Britannia	Yhdysvallat	Ranska	Suomi (6.)
Yhdysvallat	Iso-Britannia	Australia	Suomi	
Belgia	Iso-Britannia	Ranska	Suomi	
Iso-Britannia	Suomi	Tanska	Ruotsi	

Taulukko 4. Vaihtomaiden suhteellinen järjestys kotimaakohtaisesti. N = 94-19.

Iso-Britannia oli vastaajan kotimaahan perustuvassa vertailussa edelleen ylivoimaisesti suosituin vaihtokohde. Iso-Britanniasta puolestaan hakeuduttiin selkeästi Pohjoismaihin, joista Suomi, Tanska ja Ruotsi olivat kiinnostavimmat. Huomattavaa on, että amerikkalaiset opiskelijat puolestaan olivat pyrkineet hakeutumaan ensisijaisesti muihin englantia puhuviin maihin.

Kohdemaan kieli saattaa vaikuttaa muissakin vastaajaryhmissä maavalintojen taustalla. Ranskalaisia opiskelijoita kiinnosti kolmanneksi eniten Kanada mahdollisesti kielellisistä syistä. Belgialaisia opiskelijoita kiinnosti puolestaan Ranska toiseksi eniten. Kielten ja kulttuurin samankaltaisuutta heijastaa ehkä myös italialaisten opiskelijoiden Espanjaa kohtaan tuntema kiinnostus. Toisaalta, vastaavanlaista painotusta ei ollut nähtävissä espanjalaisten opiskelijoiden keskuudessa, joiden vastauksissa Italia sijoittui vasta sijaluvulle 11.

Koulutusaloittaisista vastaajaryhmistä maa- ja metsätaloustieteen, arkkitehtuurin, maantieteen ja humanististen tieteiden opiskelijoiden vastauksissa Suomi oli houkuttelevin vaihtoehto. Muilla koulutusaloilla Suomi sijoittui joko toiseksi tai kolmanneksi. Näissä tapauksissa Suomea houkuttelevampana pidettiin ainoastaan Iso-Britanniaa ja Yhdysvaltoja, sekä viestintätieteissä Ruotsia. Koulutusaloista ainoastaan oikeustiede, matematiikka ja tietojenkäsittely, lääketiede ja sairaanhoitoala, sekä viestintätieteet olivat sellaisia joiden opiskelijoiden keskuudessa Suomi sijoittui heikommin kuin kolmen toivotuimman kohdemaan joukkoon. Alakohtaisia tuloksia tulkitessa on kuitenkin syytä ottaa huomioon, että osalla koulutusaloista vastaajamäärät olivat hyvin pieniä (ks. taulukko 3, s.11). Näin ollen yleistyksiä tietyn alan opiskelijoiden mieltymyksistä ei välttämättä voida tehdä.

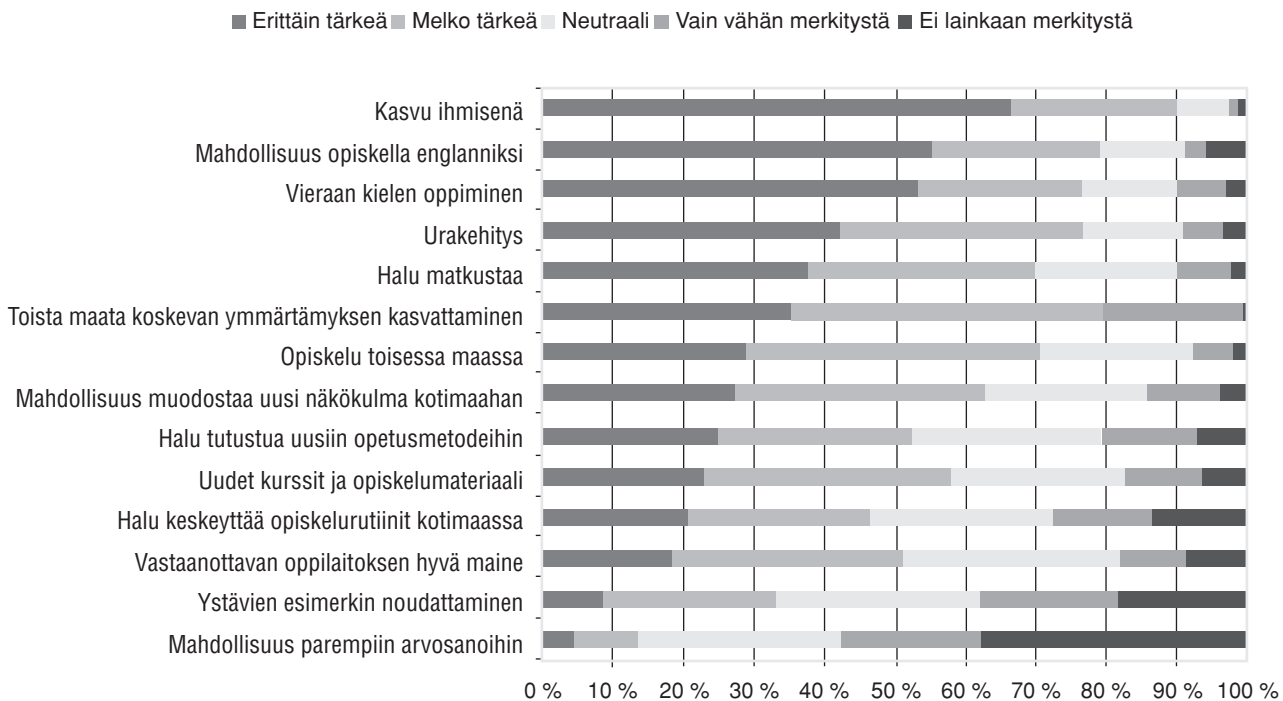
KOULUTUSALA	1.	2.	3.	
Maa- ja metsätaloustiede	Suomi	Norja	Iso-Britannia/Ranska	
Arkkitehtuuri	Suomi/Ruotsi	Alankomaat	Iso-Britannia	
Taideaineet ja musiikki	Iso-Britannia	Suomi	Ranska	
Kauppatieteet, matkailu	Iso-Britannia	Yhdysvallat	Suomi	
Kasvatustieteet	Iso-Britannia	Suomi	Yhdysvallat	
Teknilliset alat	Iso-Britannia	Suomi/Yhdysvallat	Kanada	
Maantiede	Suomi	Iso-Britannia/		
Yhdysvallat	Kanada			
Humanistiset tieteet	Suomi	Iso-Britannia	Yhdysvallat	
Kielitiede, kielet	Iso-Britannia	Suomi	Yhdysvallat	
Oikeustieteet	Iso-Britannia	Yhdysvallat	Alankomaat	Suomi (4.)
Matematiikka, tietojenkäsittely	Iso-Britannia	Yhdysvallat	Ruotsi	Suomi (7.)
Lääketiede, sairaanhoitoala	Iso-Britannia	Yhdysvallat	Australia	Suomi (4.)
Luonnontieteet	Iso-Britannia	Suomi	Yhdysvallat	
Yhteiskuntatieteet	Iso-Britannia	Yhdysvallat	Suomi	
Viestintätiede	Iso-Britannia	Ruotsi	Yhdysvallat	Suomi (4.)
Muut alat	Iso-Britannia	Yhdysvallat	Suomi	

Taulukko 5. Kolme toivotuinta vaihtomaata koulutusaloittain, N =120-5.

4.4 Miksi opiskelijavaihtoon? Lähdön motiivit

Opiskelijoita pyydettiin arvioimaan intervalliasteikolla (1=ei merkitystä, 5=erittäin tärkeä) neljäntoista esitetyn motiivin merkitystä vaihto-opiskeluun hakeutumisen kannalta. Esitetyt motiivit kattoivat sellaiset henkilökohtaisen ja opinnollisen kehityksen osa-alueet, joille opiskelija vaihtoperiodinsa aikana oletettavasti altistuu. Seuraavalla sivulla kuviossa 10 on esitetty vastausten jakautuminen kunkin motiivin kohdalla. Liitteessä 3 on esitetty eri motiivien saamat keskiarvot sekä niiden keskihajonnat.

Sukupuolesta riippumatta opiskelijavaihtoon lähtemiseen vaikuttavat tekijät olivat hyvin samankaltaisia kaikilla vastaajilla. Sen sijaan vastaajan ikä vaikutti jonkin verran tiettyjen motiivien saamiin painotuksiin. Merkittäviä painotuseroja motiiveissa esiintyi ainoastaan tiettyjen koulutusalojen kohdalla. Eri motiivien saamia koulutus- alakohtaisia keskiarvoja on verrattu koko vastaajajoukon keskiarvoon liitteessä 4.

Kuvio 10. Lähdön motiivit, kaikki vastaajat (N = 559)

4.4.1 Kasvu ja kokemukset

Lähdön motiiveissa korostuu vaihto-opiskelun merkitys yksilöä ja yksilön käsityksiä muokkaavana ajanjaksona. Vastaajat pitivät opiskelija-vaihtoon hakeutumisen kannalta tärkeimpänä motiivina mahdollisuutta henkiseen kasvuun ja kehittymiseen. Tästä vastaajat olivat hyvin yksimielisiä: lähes 70 prosenttia korosti kasvua ihmisenä erittäin tärkeänä syynä opiskelijavaihtoon hakeutumiselle. Myös toiseen maahan ja kulttuuriin tutustuminen oli koettu lähdön motiivina lähes yhtä tärkeänä.

Myös vastaajien matkustushalukkuus korosti vaihto-opiskelijoiden halua hakea kokemuksia ja elämyksiä myös opiskelun ulkopuolelta. Nuorimmat vastaajista eli 18-19 -vuotiaat painottivat matkustumahdollisuuden tärkeyttä keskimääräistä enemmän. Matkustusintoa osoittivat keskimääräistä enemmän myös arkkitehtuurin opiskelijat.

Lähes puolessa ”Muu”-kategorian vastauksista lähdön syynä oli myös uusien ystävien hankkiminen. Tämä korostui myös vaihtoperiodia kohtaan asetettuja odotuksia kysyttäessä.

Vaihto-opiskeluun ei kuitenkaan lähdetä pelkkien kokemusten ja vaihtelun toivossa. Irtautuminen kotimaan rutiineista ei ollut motiivina kovinkaan merkittävä. Ainoastaan ikäryhmässä 18-19 -vuotiaat se oli koettu keskimääräistä hieman tärkeämpänä syynä.

4.4.2 Kielitaidon parantaminen ja mahdollisuus opiskella englanniksi

Opiskelijavaihtoon lähdetään myös kieliharjoitteluun ja kielitaitoa kartuttamaan. Mahdollisuus opiskella englanniksi oli lähdön motiivina toiseksi merkittävänä. Myös vieraan kielen oppiminen koettiin lähes yhtä tärkeänä. Nämä motiivit koettiin suhteellisen tärkeänä kaikissa vastaajaryhmissä, vaikka pieniä koulutusalohtaisia eroja esiintyikin.

Humanistit, kielitieteilijät sekä taideaineiden ja musiikin opiskelijat pitivät mahdollisuutta opiskella englanniksi keskimääräistä vähemmän merkittävänä. Kielitieteilijät korostivat kuitenkin vastauksissaan muita alakohtaisia vastaajaryhmiä enemmän mahdollisuutta vieraan kielen oppimiseen. Tämä on luonnollista, sillä kielitieteilijöiden joukko koostui pääosin suomen kielen opiskelijoista. Hieman keskimääräistä vähemmän tärkeänä uuden kielen oppimista pitivät taideaineiden, oikeustieteen sekä lääketieteen ja sairaanhoitoalan opiskelijat. Oli myös luonnollista, että pitempään Suomessa viihtyvät vaihto-opiskelijat kokivat vieraan kielen oppimisen tärkeämpänä kuin vain lyhyen aikaa vaihdossa olevat.

4.4.3 Urakehitys ja opinnolliset motiivit

Koulutusalohtaisia eroja oli havaittavissa myös urakehityksen suhteen. Kauppätieteen ja matkailun opiskelijat korostivat urakehityksen merkitystä keskimääräistä enemmän, kun taas humanististen tieteiden opiskelijoille urakehityksellä ei ollut lähdön motiivina yhtä suurta merkitystä.

Opinnolliset motiivit koettiin keskimäärin tärkeinä, vaikkei vaihtoon lähdetäkään parempien arvosanojen toivossa. Koulutusaloista taideaineiden ja lääketieteen opiskelijat pitivät sekä opiskelua toisessa maassa että uusiin opetusmetodeihin tutustumista keskimäärin hieman tärkeämpinä kuin muut vastaajat. Kyseisten alojen opiskelijat arvostivat myös vastaanottavan korkeakoulun mainetta keskimääräistä enemmän. Lisäksi taideaineiden opiskelijat olivat kielitieteilijöiden ohella keskimääräistä kiinnostuneempia uusista kursseista ja materiaalista. Vähiten uudet kurssit ja opetusmenetelmät kiinnostivat arkkitehtuurin ja luonnotieteiden opiskelijoita. Vastaanottavan korkeakoulun maine puolestaan merkitsi keskimäärin vähemmän humanisteille ja luonnotieteilijöille.

5 Opiskelijavaihtoon Suomeen

5.1 Miksi Suomi?

”Why Finland?”-selvityksen yhtenä pääasiallisena tarkoituksena oli selvittää, miksi vaihto-opiskelijat valitsevat Suomen. Koska haluttiin välttää johdatteluvia kysymyksiä, vastaajia pyydettiin kuvaamaan omin sanoin, miksi he olivat päättäneet tulla juuri Suomeen opiskelijavaihtoon. Kyselyyn vastanneista opiskelijoista suurin osa (79 prosenttia) oli Suomessa ensimmäistä kertaa. Näin ollen aikaisemmat omakohtaiset kokemukset Suomesta vaikuttivat vain viidesosaan vastauksista.

Kysymykseen vastasi 543 vaihto-opiskelijaa. Keskimäärin vastauksissa mainittiin 2 asiaa. Vastauksissa heijastui opiskelijoiden erilaiset kielelliset ja kulttuuriset lähtökohdat – sama asia tuotiin esille eri tavoin ja lukuisin vivahde-eroin. Lisäksi vastauskielenä käytetty englanti asetti osalle vastaajista enemmän haasteita, mikä puolestaan heijastui vastausten rakenteessa ja laajuudessa.

Vastauksissa mainitut syyt voidaan ryhmitellä kolmeen selkeästi erilaiseen kategoriaan. Opiskeluun liittyviä mainintoja oli lähes 80 prosentilla. Tähän kategoriaan on laskettu mukaan ne vastaukset, joissa vaihto-opiskelija mainitsi suomalaisen korkeakoulutuksen tai vastaanottavan korkeakoulun maineen, kurssitarjonnan, tietyn alan erikoisosaamisen tai kiinnostavuuden, kielten opiskelun tai urakehityksen Suomeen tulonsa syynä.

Toinen suuri vastausryhmä käsitteli Suomea maana. Suomalainen luonto, kulttuuri, elämäntapa tai ihmiset oli myös mainittu lähes 80 prosentissa vastauksista. Näille kahdelle vastausryhmälle oli tyypillistä maamme vetovoimaisuus edellä mainittuihin tekijöihin perustuen.

Kolmannessa vastausryhmässä syyt olivat selkeästi erilaiset. Niissä korostuivat kohdemaan vetovoimaisuuden sijaan enemminkin syyt irottautua kotimaasta tai senhetkisestä elämäntilanteesta. Tällöin Suomi vaihtokohteena ei välttämättä ollut ratkaiseva tekijä päätöksenteossa. Osa tämän ryhmän syistä oli myös passiivisia – Suomeen tultiin, koska vaihtojärjestely oli olemassa. Tähän ryhmään kuuluvien mainintojen osuus oli 36 prosenttia kaikista maininnoista.

Vastauksia tulkitessa on syytä muistaa, että vaihto-opiskelijoiden vastaukset sisälsivät keskimäärin kaksi mainintaa. Siksi ei voida puhua vain yhdestä yleisimmästä syystä. Tiettyjä painotuksia oli kuitenkin mahdollista havaita. Keskeisimmät tässä selvityksessä esille nousseet syyt Suomen valintaan olivat vastaanottavan korkeakoulun hyvä maine, erilainen maa ja kaunis luonto. Hyvin usein Suomen tarjoama korkeatasoinen koulutus ja hieman eksoottinen ympäristö muodostivat vaihto-opiskelijan kannalta kiinnostavan kombinaation.

5.1.1 Korkeakoulut ja kurssitarjonta

Päätös lähteä opiskelijavaihtoon Suomeen perustui tässä selvityksessä usein vastaanottavan korkeakoulun hyvään maineeseen sekä tarjolla oleviin opiskelumahdollisuuksiin. Korkeakoulun tai kurssitarjonnan mainitsi vastauksessaan reilu kolmasosa opiskelijoista.

Hyvin usein vastauksissa mainittiin vain korkeakoulun hyvä maine tai se, että joku oli suositellut kyseistä koulua. Tiettyihin korkeakouluihin hakeutuneet opiskelijat olivat useimmiten kuulleet suosituksia aikaisemmin Suomessa opiskelleilta ystäviltään. Joissain tapauksissa myös oman korkeakoulun henkilökunnan suositukset olivat vaikuttaneet merkittävästi. Tämän selvityksen perusteella on kuitenkin mahdotonta sanoa mihin kaikkeen vastaanottavan korkeakoulun hyvä maine perustuu. Yleisesti suomalaista koulutusta pidettiin korkealaatuisena ja tutkintoja kansainvälisestikin arvostettuina. Suomi koettiin houkuttelevana opiskelumaana myös koulutuksen edullisuuden vuoksi.

It is the nearest country from mine. Good recommendation from the teachers of my university. (198 / Venäjä, nainen, 18)

Hyvin usein suositukset ja korkeakoulun maine viittasivat kuitenkin korkeakoulun kurssitarjontaan, mikä olikin hyvin keskeinen syy hakeutua opiskelijavaihtoon Suomeen. Se, että korkeakoulut tarjosivat mahdollisuuden opiskella englanniksi, koettiin luonnollisesti tärkeänä. Opetuskielen lisäksi selvitykseen osallistuneet vaihto-opiskelijat pitivät kurssitarjontaa mielenkiintoisena. Osalle Suomi tarjosi jopa mahdollisuuden opiskella sellaisia kursseja, joita kotimaassa ei ollut tarjolla. Toisaalta, kurssit kiinnostivat osaa opiskelijoista myös samankaltaisuutensa takia. Luultavasti samankaltaisuus koettiin hyvänä Suomessa suoritettujen opintojen hyväksyttämisen kannalta.

I decided to come to Finland to study after learning of the good nursing degree programme being offered at Swedish Polytechnic from a friend who is currently studying here. (346 / Kenia, nainen, 20)

Because of an excellent choice of Information Systems courses and recommendations of friends who had already been there. (467 / Saksa, nainen, 21)

The country. Lessons in English. (265 / Espanja, mies, 23)

Osa kyselyyn vastanneista oli loppuvaiheen opiskelijoita, jotka olivat tulleet lähinnä viimeistelemään omaa opinnäytetyötään. Niissä tapauksissa, joissa tutkimusaihe liittyi Suomeen, maa oli luonnollinen valinta tutkimusmateriaalin saatavuuden sekä työn ohjauksen kannalta.

I study Finnish language and make research, concerning Finland & EU. (421 / Venäjä, nainen, 21)

1) To collect some materials for my diploma in home university (it'll be about Finnish mass-media) 2) To learn Finnish. I'd study it in home university earlier, but I think that in Finland it'll be more effective. (455 / Venäjä, nainen, 21)

5.1.2 Alakohtainen erityisosaaminen ja urakehitys

Edellä mainittujen tekijöiden lisäksi Suomen kiinnostavuuteen vaihtomaana vaikutti tiettyjen alojen erityisosaaminen ja kiinnostavuus Suomessa. Vastaajista reilu kymmenesosa piti oman alansa erikoisosaamista syynä Suomen valintaan. Alakohtainen

hajonta oli suuri, mutta etenkin viestintä- ja informaatioteknologian, arkkitehtuurin ja muotoilun opiskelijat olivat hyvin yksimielisiä alansa kiinnostavuudesta Suomessa. Muut vastauksissa mainitut alat olivat: hammaslääketiede ja lääketiede, liikuntatieteet, metsätalous, yhteiskuntatieteet ja sosiaalityö, tekstiilitaide ja –suunnittelu, tietojenkäsittely, arktinen biologia, erityispedagogiikka, fysioterapia, geo-politiikka, kansainvälinen kauppa, logistiikka, luonnontieteet ja luonnonsuojelu, musiikkitieteet, puu- ja sahateollisuus, paperi- ja selluteollisuus, sairaanhoitoala, sirkumpolaarisen alueen opinnot ja teatteriala.

The school and the reputation of Finnish industrial and furniture design.

(8 / Yhdysvallat, nainen, 21)

Because of the Finnish architecture, because of the high technical standard of Finnish universities and the good supervision of study works. (108 / Saksa, mies, 24)

Päätöksen kannalta merkittävänä mainittiin myös korkeakoulujen yhteydet yrityselämään sekä mahdollisuudet harjoittelupaikan hankkimiseen koulun kautta. Urakehitys ja pätevytyminen työelämää varten ei kuitenkaan ollut mainittu syynä laajemmin nimenomaisesti Suomeen hakeutumiseen. Vastaajista ainoastaan 3 prosenttia mainitsi urakehityksen tässä yhteydessä. Näissä vastauksissa opiskelu Suomessa ja sitä myötä hankittu kansainvälinen kokemus nähtiin joko hieman yksilöllisesti tapana kasvattaa ansioluettelon sisältöä tai laajemmin mahdollisuutena kasvat-
taa omaa osaamistaan ja sitä myötä omia työelämävalmiuksiaan.

I want to have an international experience, it is good for my CV.

(37 / Tsekin tasavalta, mies, 23)

Finland is a beautiful country. I may learn a lot about Nursing Science in Finland. If I get a Master's Degree in Nursing in Finland, it will give me good reputation and get a better position in my own country. (495 / Kiina, nainen, 20)

Because I find the course offered to me very attractive and interesting, here in Finland, which will really contribute to my career development. (475 / Alankomaat, nainen, 28)

I have never been before there, it's very interesting country to know it better, to have possibility (for example) apply for a job in Finnish companies which have their own filias in my home country. (514 / Puola, mies, 21)

5.1.3 Kielitaidon parantaminen

Vajaa kymmenesosa vastaajista ilmoitti hakeutuneensa Suomeen oppiakseen maan kielen. Ruotsin kielen oppimisen oli maininnut ainoastaan kaksi vastaajaa tässä yhteydessä. Vieraiden kielten opiskelun vuoksi Suomeen oli saapunut neljä opiskelijaa.

Englannin kielitaidon parantaminen mainittiin myös syynä Suomen valintaan. Vajaa kymmenesosa vastaajista piti Suomea hyvänä vaihtokohteena myös tämän

päämäärän toteuttamiseen. Se, että korkeakouluilla oli tarjottavana runsas määrä englanninkielisiä kursseja, tuki tätä mielipidettä. Lisäksi vastaajista 4 prosenttia korosti sitä, että Suomessa puhutaan yleisesti erittäin hyvää englantia.

It has a good reputation as an English-speaking country, I study telecommunications so for me it's very attractive, Nokia... (109 / Tsekin tasavalta, mies, 23)

The English level of Finland is very good and I would like to improve my English level. All of courses are available in English. (223 / Belgia, mies, 22)

Because, Finland is one of the European country where English language is the best, and to discover the North of Europe. (233 / Ranska, mies, 23)

5.1.4 Erilainen Suomi: kulttuuri ja luonto

Mahdollisuus tutustua suomalaiseen kulttuuriin, ihmisiin ja elämäntapaan oli syynä hakeutua Suomeen joka kolmannella vastaajalla. Vastauksissa painotettiin kulttuurisia, kielellisiä ja maantieteellisiä eroja suhteessa kotimaahan. Monet vastaajista puhuivat mielellään mahdollisuudesta ”löytää” uusi ja tuntematon kulttuuri. Suomea kuvailtiin myös sanoilla eksoottinen ja outo, kuten myös erityislaatuinen, ainutlaatuinen ja mielenkiintoinen. Osittain erilaisuuden ja tuntemattomuutensa takia Suomi koettiin myös haastavana.

To discover a new mentality and culture. (167 / Ranska, mies, 23)

Finland has a completely different environment to study than in Manchester, eg. weather, food, culture. (48 / Iso-Britannia, mies, 22)

Because it is a very interesting and highly developed country. Within the EU it is still "exotic"... (438 / Saksa, nainen, 22)

Because it's a country completely different than mine and because it was the only chance I had to live in it. I was following a very strong "feeling" towards Finland. (457 / Espanja, mies, 21)

Suomen tarjoama erilaisuuden eksotiikka nähtiin vastaajien keskuudessa myös tapana itse erottautua joukosta. Suomeen opiskelemaan saapuneet halusivat maavallinnallaan tehdä jotain tavallisuudesta poikkeavaa ja olla itse erilaisia.

The most students want to go to South European countries. I want to go in a country where only a few people go. (42 / Saksa, nainen, 21)

Because Scandinavian countries are not popular destination for French students and French people don't know these countries and especially Finland. (268 / Ranska, nainen, 21)

Something different than the norm. Get away for a while, far – far away! (454 / Yhdysvallat, mies, 20)

Yksimielisimpiä vastaajat olivat kuitenkin siitä, että luonto on oleellinen osa maata ja se jokin, mikä tekee Suomesta kiinnostavan. Joka seitsemännellä tänne hakeutuvalla opiskelijalla on mielessään kuva suomalaisesta metsä- ja järvimaisemasta. Myös maamme talviset olosuhteet – lumi, pimeys ja kylmyys – kiehtoivat vastaajia. Luontoon liittyen suomalaiset myös miellettiin luontoa kunnioittaviksi ja rakastaviksi, arvomaailmaltaan ”vihreiksi” ihmisiksi. Suomea kuvattiin vastauksissa myös sanoilla puhdas ja luonnollinen.

I wanted to study in a Nordic country because in Belgium they are known to have very good schools. And I love nature. (76 / Belgia, nainen, 21)

Because a lot of Finnish people treasure Environment, forest, and water. So I'm interested in Finnish Forestry. (262 / Japani, mies, 22)

Interested in life in EU-country. Looking for people in harmony with the nature. Not too far from home. (333 / Tsekin tasavalta, mies, 25)

5.1.5 Pohjoinen Suomi

Monia vastaajia kiinnosti Suomen lisäksi koko Skandinavian alue ja elämäntapa. Osittain tämä heijastui myös vastaajien kohdemaatoiveissa, joissa Suomen ohella myös Ruotsia pidettiin houkuttelevana vaihtokohteena. Maantieteellisen sijaintinsa puolesta Suomi kiinnosti myös Euroopan reuna-alueena ja rajamaana sekä Venäjän ja Baltian maiden lähinaapurina. Harvemmat vastaajista puhuivat kuitenkin enää asemasta idän ja lännen välissä. Osaa vastaajista Suomi kiinnosti vain määrittelemättömän kaukaisena maana. Toisaalta, vaikka erilaisuus, tuntemattoman viehätys ja kaukaisuus nousivatkin esille suuressa osassa vastauksista, oli Suomi varteenotettava vaihtoehto myös maantieteellisen ja kulttuurisen läheisyytensä vuoksi. Venäjältä ja Baltian maista tulevat opiskelijat mainitsivat yhtenä syynä Suomen valintaansa sen, että Suomi on niin lähellä kotimaata sekä maantieteellisesti että kulttuurisesti ja erityisesti Viron osalta myös kielellisesti. Osaa EU:n hakijamaista tulevia opiskelijoista Suomi kiinnosti myös EU-maana.

Because it's a good opportunity to know and see a little bit of a Scandinavian country. Especially Finland, where I knew so little about. (98 / Alankomaat, mies, 23)

Interested in Scandinavia; the way Finland combines modern development and conservation of its nature; learning about the way of life in Northern Europe. (385 / Saksa, mies, 22)

It's near to my home country and culture and language are quite similar. (200 / Viro, nainen, 22)

5.1.6 Teknologinen kehitys ja hyvä elämänlaatu

Suomen ottamat kehitysaskleet teknologiassa mainittiin myös maavalintaan vaikuttaneiden syiden joukossa. Puhuttiin joko teknologisesti kehittyneestä maasta tai viitattiin teknologia-alojen erityisosaamiseen ja kehittyneisyyteen. Muutamat jopa mainitsivat Nokian yhtenä syynä Suomen valintaansa.

Teknologia-alojen osaamisen ohella vastauksissa nousi esiin myös laajempi yhteiskunnallinen kehittyneisyys. Suomalainen hyvinvointivaltio ja naisten vahva asema kiinnostivat muutamia vastaajia. Myös Suomen puolueettomuus ja maine turvallisena maana kiinnostivat tänne hakeutuvia opiskelijoita. Samoin suomalaista elämänlaatua pidettiin hyvänä. Yhteiskunnallisen kehittyneisyyden ohella elämää Suomessa pidettiin rauhallisena. Myös maan pienuus ja se, että Suomi on harvaan-asuttu maa, koettiin positiivisena.

Good social welfare system, which is related to my major; and the communication and information society is getting more popular in my home country. (444 / Taiwan, nainen, 22)

A good place for studying in advance technologies (IT & Communication), etc. And I have to find out what make all women in this country be more active than men and get better chance in working advancement (...). (101 / Thaimaa, nainen, 21)

The environment point of view, the technologie (computer) and to see how is organize the woman power, and the Nordic way of life, climat and vegetation. (405 / Ranska, nainen, 20)

Because Finland is the safest country in the world and very peaceful and very clean. But the most important reason is Finland is emerging country in technology field. (511 / Etelä-Korea, mies, 26)

5.1.7 Sukujuuret

Suomeen tulijoista erottui myös pieni erityisryhmä: ne opiskelijat, joiden sukujuuret ovat Suomessa. Näistä opiskelijoista ne, joiden toinen vanhempi – useimmiten äiti – on suomalainen halusivat Suomeen lähinnä parantamaan suomen kielen taitojaan. Ajassa kaukaisempaa kulttuurivaihtoa heijastelivat puolestaan ne sukujuuriltaan suomalaiset amerikkalaiset, jotka tulivat Suomeen tutustumaan omaan historiaansa isotai isoisovanhempiensa maahan. Ystävät Suomessa, kuten myös tyttö- tai poikays-tävä olivat myös syynä maan valintaan.

Personal interest in arctic biology made Finland a great option. My ancestry (great-grandparents) is Finnish, so I thought coming to Finland might help me to understand my history (...). (282 / Yhdysvallat, nainen, 21)

5.1.8 Muut syyt

Kyselyyn vastanneista noin kolmasosa oli sellaisia, joille Suomi ei välttämättä ollut itse maahan liittyvien syiden takia houkuttelevin vaihtoehto. Suomeen oltiin ehkä tultu vain koska haluttiin opiskelemaan jonnekin ulkomaille. Osalla myös päätöksen vaivattomuus oli usein vaikuttanut enemmän valintaan. Tällaisissa tapauksissa opiskelija oli valinnut Suomen seuraavista syistä: vaihtosopimus oman ja vastaanottavan korkeakoulun välillä oli olemassa, oli tarjoutunut tilaisuus lähteä, Suomi oli lähellä kotimaata, sai stipendin Suomeen, Suomi ei olisi ollut todennäköinen lomakohde, oli töissä Suomessa tai koska vastaanottavasta korkeakoulusta tarjottiin paikkaa. Selvitykseen osallistuneista vaihto-opiskelijoista 5,5 % oli sellaisia, joille Suomi oli ollut ainoa tarjottu vaihtoehto.

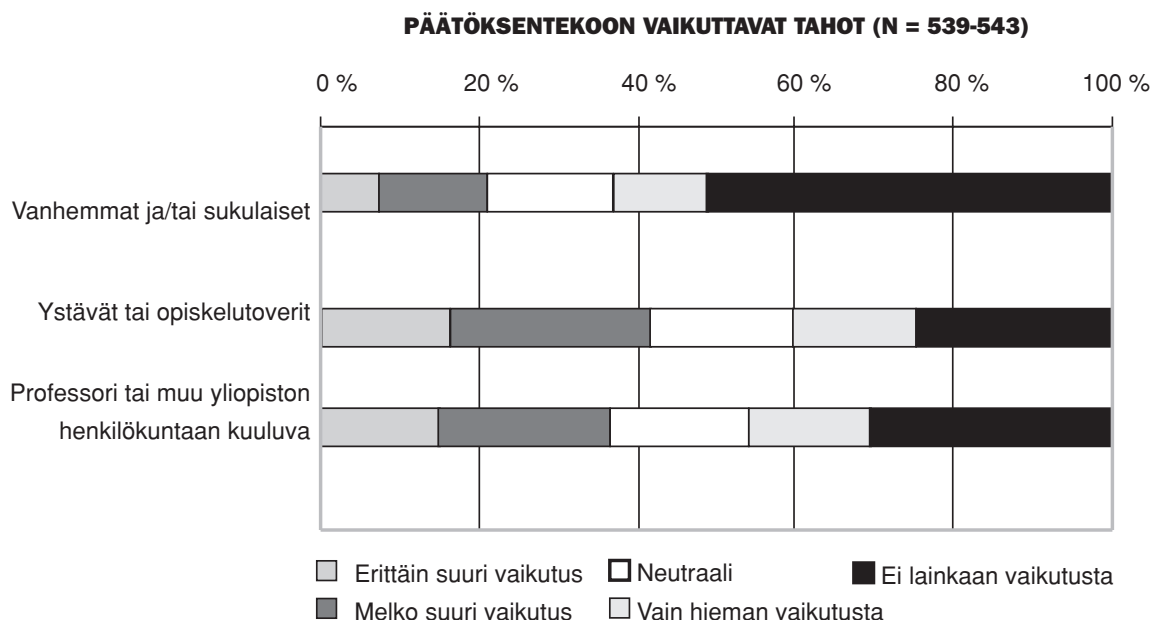
It was the only chance to study abroad at my department in the home university.
(184 / Saksa, nainen, 22)

I felt that somewhere completely new to me would push me towards new horizons – inspire me. (10 / Iso-Britannia, mies, 20)

5.2 Vaikuttajat päätöksen taustalla

5.2.1 Vanhemmat, ystävät ja korkeakouluhenkilökunta

Selvityksessä vastaajia pyydettiin arvioimaan intervalliasteikolla (1=ei lainkaan vaikutusta, 5=erittäin suuri vaikutus) kuinka merkittävä vaikutus kysymyksessä mainituilla henkilöillä oli ollut opiskelijan päätökseen saapua juuri Suomeen opiskelijavaihtoon. Kuviossa 11 on esitetty vastausten prosentuaalinen jakautuminen annettujen vastausvaihtoehtojen kesken.

Kuvio 11. Päätöksentekoon vaikuttavat tahot, N = 539-543

Tähän kyselyyn osallistuneet vaihto-opiskelijat ovat kuviossa 11 esitettyjen tulosten perusteella hyvin itsenäisesti päätöksensä tehnyt joukko. Tarjotuista vaihtoehtoisista vastaajien enemmistö piti suhteellisen merkittävänä ainoastaan ystävien ja opiskelutovereiden vaikutusta. Hieman yli 40 prosenttia vastaajista piti heidän vaikutustaan vähintään melko suurena. Ei voida kuitenkaan sanoa, että ystävien merkitys olisi kiistattoman suuri, sillä vastaajat jakautuivat lähes kahtia tässä tapauksessa: 40 prosenttia vastaajista piti ystävien tai opiskelutovereiden merkitystä melko vähäisenä.

Vanhempien ja/tai sukulaisten sekä oman korkeakoulunsa henkilökunnan vaikutuksen suurin osa vastaajista koki päätöksensä kannalta melko vähäisenä. Puolet vastaajista ilmoitti, etteivät vanhemmat tai sukulaiset olleet vaikuttaneet lainkaan heidän päätökseensä. Ainoastaan hieman yli 20 prosenttia vastaajista piti vanhempien ja/tai sukulaisten vaikutusta merkittävänä. Vajaa 40 prosenttia vastanneista piti professorin tai muun korkeakoulunhenkilökunnan vaikutusta suurena. Tässäkin tapauksessa toinen puoli vastaajista piti ”virallisten” tahojen merkitystä hyvin vähäisenä päätöksentekonsa kannalta.

Vastaajien päätöksenteon itsenäisyyttä korostaa lisäksi se, että kaikista kysymykseen vastanneista noin 14 prosenttia korosti ”Muu”-kategorian vastauksessaan, että kyseessä oli oma valinta. Muita mainittuja Suomen valintaan vaikuttaneita henkilöitä tai syitä olivat: suomalainen tuttava tai muu henkilökohtainen kontakti Suomessa, suomalainen puoliso, tyttöystävä tai poikaystävä, aikaisempi kokemus Suomesta, työ Suomessa nyt tai mahdollisesti tulevaisuudessa, tarjottu mahdollisuus tulla Suomeen, vastaanottavan korkeakoulun tarjonta, suomen kieli, vastaanottavan korkeakoulun kansainvälisiä asioita hoitava henkilökunta, taloudelliset syyt. Myös ”Muu”-kategorian vastauksissa korostuu henkilökohtaisten kontaktien merkitys.

5.2.2 Taustamuuttujien vaikutus

Maakohtaisista vastaajaryhmistä saksalaiset opiskelijat poikkesivat eniten koko vastaajaryhmän keskiarvosta. Heidän vastauksissaan suurimman painoarvon saivat vanhemmat ja/tai sukulaiset: lähes puolet piti vanhempien ja/tai sukulaisten vaikutusta päätökseensä merkittävänä. Sen sijaan professorin tai muun korkeakoulunhenkilökunnan rooli oli huomattavasti vähäisempi kuin keskimäärin kaikilla vastanneilla: lähes 70 prosenttia saksalaisista vaihto-opiskelijoista vastasi, ettei ”virallisilla” tahoilla ollut lainkaan vaikutusta heidän päätöksentekoonsa. Muissa maakohtaisissa ryhmissä vastaukset noudattivat paljolti koko joukon keskiarvoa.

Muita taustamuuttujia tarkasteltaessa kiinnostaviksi muodostuivat lähinnä vastaajan ikä ja vaihtojärjestely. Jälkimmäisessä voitiin ottaa huomioon ainoastaan kolme suurinta vaihtojärjestelyjen mukaista ryhmää, sillä pienemmissä otos ei olisi enää ollut riittävän suuri. Taulukossa 6 on esitetty vastausvaihtoehtojen saamat keskiarvot eri vastaajaryhmillä. Taulukon alalaidassa on ilmoitettu koko vastaajaryhmän (N =561) keskiarvot.

Pieniä eroja on huomattavissa lähinnä vanhempien ja muiden sukulaisten merkityksessä. Vanhempien ja muiden sukulaisten vaikutus päätöksentekoon oli keskimääräistä suurempi nuorilla vastaajilla ja pieneni iän kasvaessa. Vaihtojärjestelyjä tarkasteltaessa erot kohdistuivat lähinnä korkeakoulun henkilökunnan merkitykseen. Keskimääräistä suurempi vaikutus virallisilla tahoilla oli kahdenvälisen vaihtosopimusten kautta opiskelijavaihtoon hakeutuneilla ja pienempi itsenäisesti opiskelupaikkansa hankkineilla. Muutoin arvot olivat kohtalaisen lähellä koko vastaajajoukon keskiarvoja.

IKÄRYHMÄT	N	Vanhemmat/ sukulaiset	Ystävät/ opiskelutoverit	Professori/ muu henkilökunta
18-19	22	2,59	2,18	2,36
20-21	156	2,37	2,74	2,83
22-23	209	1,99	2,80	2,61
24-25	98	1,97	3,05	2,68
26-27	44	1,48	2,84	2,30
Yli 27	31	1,90	3,13	2,90

VAIHTO- JÄRJESTELY	N	Vanhemmat/ sukulaiset	Ystävät/ opiskelutoverit	Professori/ muu henkilökunta
Sokrates/Erasmus	395	2,05	2,87	2,63
Kahdenväliset	85	2,06	2,78	3,12
Itsenäisesti järjestetty	37	2,11	2,41	1,70
KAIKKI	561	2,07	2,83	2,66

Taulukko 6. Päätökseen vaikuttaneiden tahojen merkitys (ka) ikäryhmittäin ja vaihtojärjestelyjen mukaan, N = 22-561. (1=ei lainkaan vaikutusta, 5=erittäin suuri vaikutus)

5.3 Tietoa Suomesta

5.3.1 Informaatiokanavat

Selvityksessä opiskelijoilta kysyttiin mistä he olivat hakeneet tietoa Suomesta. Vastaajille tarjottiin useita vastausvaihtoehtoja, joista he saivat halutessaan valita useita. Taulukossa 7 on esitetty annetut vastausvaihtoehdot ja niiden vastausfrekvenssit sekä prosenttiluku, joka osoittaa, kuinka monta prosenttia kaikista vastaajista oli valinnut kyseisen vaihtoehdon.

TIETOLÄHDE	Vastauksia	%
Internet	408	73
Ystävät/muut henkilökohtaiset kontaktit	345	61
Suomea käsittelevät kirjat	272	48
Korkeakoulu kotimaassa	270	48
Turistioppaat	257	46
Vastaanottava korkeakoulu	161	29
Omassa korkeakoulussa opiskelevat suomalaiset	120	21
Suomen lähetystö/kulttuuri-instituutti kotimaassa	79	14
CIMO/Discover Finland	63	11
Muu	43	8
CIMO/Julkaisut	15	3
CIMO/Suorat yhteydenotot	12	2
Opiskelijamessut	6	1

Taulukko 7. Tietolähde, N = 555.

Internetin merkitys itsenäisen tiedonhaun välineenä on kiistattoman suuri: 73 prosenttia kaikista vastaajista oli käyttänyt internetiä hankkiakseen lisätietoa Suomesta. Vastaajista 11 prosenttia oli käynyt CIMOn Discover Finland sivustolla. Erillisistä internet-sivustoista mainittiin ”Muu”-kategoriassa korkeakoulujen omat sivut ja Ulkoministeriön ylläpitämä Virtual Finland-sivusto.

Ystävät ja muut henkilökohtaiset kontaktit olivat toiseksi merkittävin tiedonhaun kanava. Vastaajista 61 prosenttia oli saanut tietoa Suomesta tuttaviltaan. ”Muu”-kategoriassa mainittiin vielä erikseen perheenjäsenet, aikaisemmin Suomessa olleet opiskelijat sekä omat suomalaiset kontaktit.

Noin puolet kyselyyn vastanneista oli hankkinut tietoa Suomea käsittelevistä kirjoista, omasta korkeakoulustaan ja/tai turistioppaista. Myös ”Muu”-kategoriassa muutama vastaajista tarkensi saaneensa tietoa Suomesta kaunokirjallisuuden, yhdessä tapauksessa Arto Paasilinnan teosten, kautta. Erikseen mainittiin myös Suomen Matkailun edistämiskeskuksen (MEK) eri maissa sijaitsevat toimistot.

Vastaanottavaan korkeakouluun oli ottanut yhteyttä vajaa kolmannes vastaajista. Omassa koulussa opiskelevat suomalaiset vaihto-opiskelijat olivat tiedonvälittäjinä vain reilulle viidennekselle vastaajista.

Loput tarjotuista vastausvaihtoehdoista – Suomen lähetystö/kulttuuri-instituutti kotimaassa sekä CIMOn Discover Finland-sivusto, julkaisut ja suorat yhteydenotot – mainitsi vain alle seitsemäsosa vastaajista. ”Muu”-kategorian vastauksissa mainittiin vielä erikseen Suomen kielen kurssit (kotimaassa sekä CIMOn järjestämä suomen intensiivikurssi), suomalainen kirkko ja merimieskirkko, Suomen edustustus Hannoverin maailmannäyttelyssä vuonna 2000, Saksa-Suomi –seura ja suomalaiset sanomalehdet.

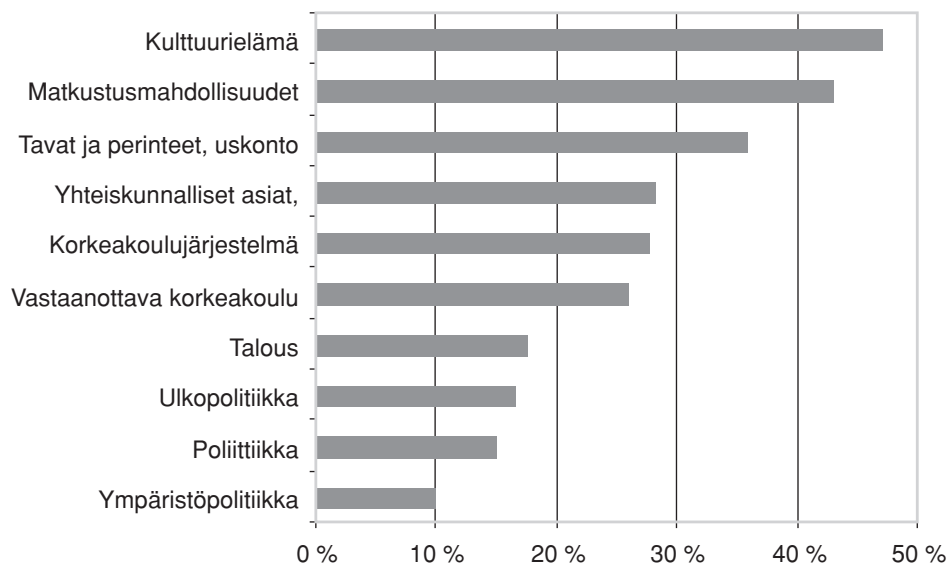
5.3.2 Tiedon riittävyys

Vastaajilta kysyttiin pitivätkö he saamaansa ennakkoinformaatiota riittävänä, vai olisivatko he kaivanneet lisää etukäteistietoa Suomesta. Niitä, jotka eivät mielestään olleet saaneet tarpeeksi tietoa, pyydettiin kertomaan mistä aihealueista he olivat jääneet kaipaamaan lisäinformaatiota. Kysymyksessä oli annettu valmiiksi eri aihealueita, mutta vastaajilla oli myös mahdollisuus vastata annettujen vaihtoehtojen ulkopuolelta.

Vastaajista 373 (67 prosenttia) oli sitä mieltä, että saadun etukäteistiedon määrä oli riittävä. Vastaajista 181 (33 prosenttia) olisi kaivannut lisää tietoa. Alueet, joista kaivattiin lisää tietoa on esitetty kuviossa 12.

Lähes puolet lisätietoa kaipaavista olisi halunnut tietää jo ennakkoon enemmän Suomen kulttuurielämästä. Lähes yhtä usein haluttiin lisätietoa matkustusmahdollisuuksista Suomessa. Tavat, perinteet ja uskonto olivat myös sellaisia aihealueita, joista monet olivat jääneet kaipaamaan lisää tietoa. Kulttuuriin ja matkustukseen liittyen ”Muu”-kategorian vastauksissa lisätietoa haluttiin Suomen merkittävistä ympäristö- ja kulttuurikohteista sekä matkustusmahdollisuuksista naapurimaihin. Tässä kategoriassa mainittiin myös suomalainen ruoka ja suomen kieli.

Vajaa kolmannes lisätietoa kaipaavista olisi halunnut kuulla enemmän yhteiskunnallisista asioista sekä suomalaisesta korkeakoulujärjestelmästä ja vastaanottavasta korkeakoulusta. ”Muu”-kategorian vastauksissa mainittiin vielä erikseen vastaanottavan oppilaitoksen kurssiohjelma ja hallinnolliset käytänteet sekä kansainvälisten opiskelijoiden stipendimahdollisuudet.

Kuvio 12. Alueet, joilta kaivattiin lisätietoa, N = 181.

Vähäisemmässä määrin lisätietoa kaivattiin talouselämästä, ulkopoliitikasta, Suomen poliittisesta elämästä ja ympäristöasioista. Osittain näihin liittyen ”Muu”-kategorian vastauksissa oli kuitenkin mainittu työmahdollisuudet ja verotus, pörssi sekä Suomen laki ja ulkomaalaisen oikeudellinen turva. Loput ”Muu”-kategorian vastauksista käsitelivät hyvin käytännönläheisiä asioita: Suomen hintataso, käytännön arkielämä (kaupat, pankit/luottokorttien käyttömahdollisuudet jne.), julkinen liikenne, asuntoasiat, tuleva ”kotikaupunki” (esimerkiksi kaupungin kartta etukäteen), ilmasto sekä luonto ja ympäristö.

5.4 Kielivalmentautuminen

Selvityksessä kysyttiin vaihto-opiskelijoiden suomen tai ruotsin kielen taitoa sen mukaan mikä oli vastaanottavan korkeakoulun käyttämä kieli. Vastaajilta kysyttiin myös heidän osallistumisestaan kielikursseille sekä kotimaassaan että vastaanottavassa korkeakoulussa. Kysymyksillä haluttiin selvittää vaihto-opiskelijoiden kielivalmentautumista ja kohdemaan kielen opiskelun merkitystä opiskelijavaihdossa.

Selvityksessä painottui huomattavasti suomen kielen osuus; 93 prosenttia vastanneista opiskeli suomenkielisissä korkeakoulussa ja 7 prosenttia ruotsinkielisissä. Tieto puuttui kokonaan 22 vastauksesta.

Suomen kielen taitojaan arvioi selvityksessä 490 vastaajaa. Näistä selkeältä enemmistöltä (77 prosenttia) puuttui suomen kielen taito kokonaan. Vajaa viidennes (17 prosenttia) ilmoitti omaavansa perustiedot ja -taidot ja 5 prosenttia arvioi suomen kielen taitonsa hyväksi. Ainoastaan yksi prosentti vastaajista koki osaavansa suomea erittäin hyvin. Ruotsin osalta vastaajia oli 38. Näistä peräti 11 prosenttia ilmoitti osaavansa ruotsia erittäin hyvin. Muuten jakauma oli hyvin samankaltainen kuin suomen kielen osalta. Enemmistö (66 prosenttia) ei osannut ruotsia lainkaan, 18 prosenttia omasi perustiedot ja 5 prosenttia osasi kieltä hyvin.

Vaikka kielijakauma olikin epätasainen, olivat kielivalmentautumista ja kielten opiskelua koskevat vastaukset kielestä riippumatta samansuuntaiset. Tästä johtuen niitä on käsitelty yhdessä. Tulokset on esitetty taulukossa 8.

Kielivalmentautuminen kotimaassa	N	Osallistuu kielikurssille Suomessa	Ei osallistu kielikurssille Suomessa	Kielikurssia ei ole tarjolla
Kyllä	70	56	12	1
Ei	288	149	125	12
Kurssia ei ollut tarjolla	199	131	38	24
Yhteensä	548-557	336	175	37

Taulukko 8. Kielivalmentautuminen ja kielikurssit Suomessa, N = 548-557.

Selkeä enemmistö (86 prosenttia) kyselyyn vastanneista ei ollut osallistunut suomen tai ruotsin kielikurssille kotimaassaan. Näistä vastaajista 40 prosenttia ei ollut osallistunut kielikurssille, koska sellaista ei ollut tarjolla. Kielikurssille oli kotimaassaan osallistunut 70 vastaajaa eli noin 13 prosenttia kaikista kysymykseen vastanneista.

Suomessa kielikurssille osallistui huomattavasti suurempi joukko opiskelijoita. Yli puolet kotimaassaan kielikurssit väliin jättänyttä ilmoitti osallistuvansa kielikurssille Suomessa. Niistä, joille kielikurssia ei ollut tarjolla kotimaassa lähes 70 prosenttia osallistui Suomessa kielikurssille.

Noin 38 prosenttia vastaajista ei ilmoittanut osallistuvansa kielikurssille Suomessa. Näistä 212 vastaajasta 21 prosenttia ilmoitti, ettei vastaanottavassa korkeakoulussa ole tarjolla kielikurssia. Niitä vaihto-opiskelijoita, jotka eivät olleet kiinnostuneita kieliharjoittelusta kotimaassaan eivätkä Suomessa oli kaikista vastaajista 22 prosenttia eli noin joka viides.

6 Suomi opiskelumaana

Selvityksessä vastaajia pyydettiin kuvailemaan Suomea opiskelumaana. Myös tätä kysyttäessä haluttiin välttää johdattelevia kysymyksiä, joten vastaajille annettiin mahdollisuus vastata omin sanoin. Kysymykseen vastasi 498 vaihto-opiskelijaa, joista yksi mainitsi keskimäärin 2,5 asiaa vastauksessaan.

Suoranaisesti opiskeluun liittyvissä vastauksissa korostettiin korkeakoulujen uudenaikaisia tiloja (tietokoneluokat), laajaa kurssivalikoimaa, itsenäistä opiskeluilmapiiriä, ystävällistä henkilökuntaa ja hyvin organisoituja palveluita sekä vaihto-opiskelijoille suunnattua orientaatio-ohjelmaa ja tietopalveluita.

Vastauksia tulkitessa on syytä ottaa huomioon, että vastaajien kokemus opiskelusta oli kyselyajankohtana vielä vähäinen. Monissa korkeakouluissa kysely toteutettiin varhain syksystä orientaatio-ohjelman yhteydessä. Koska opiskeluun liittyvät kokemukset olivat monella vielä vähäiset, nousee vastauksissa esille välittömien opiskeluun ja opintoihin liittyvien asioiden lisäksi myös yleisemmin Suomea koskevia mielikuvia. Toisaalta opiskeluun vieraassa maassa vaikuttaa väistämättä se kulttuuri ja ympäristö, jossa toimitaan. Näin on ymmärrettävää, että vastauksissa pohditaan pelkän opiskelun lisäksi myös laajemmin koko opiskeluympäristöä.

6.1 Tilat ja välineistö

Kyselyyn vastanneet opiskelijat olivat tyytyväisiä korkeakoulujen uudenaikaiseen välineistöön ja tiloihin, joista useimmiten mainittiin tietokoneluokat ja laboratoriot. Lähes joka kolmas piti korkeakoulujen varustetasoa erittäin korkeatasoisena tai vähintäänkin riittävän hyvänä. Korkeakoulujen kirjastot olivat myös asia, jota monet kehuivat.

It's like travelling 20 years forward in time. It's very modern, looks like a well-organized networks in which all the parts have their own role. However, it's very friendly and stands close to me. (402 / Unkari, mies, 21)

International nation; open. People don't hesitate to speak in English. Good academic learning system (up-to-date with the new technologies for example). Many good libraries!! (92 / Ranska, mies, 22)

6.2 Kurssitarjonta ja opetusmenetelmät

Vastaajista joka viides mainitsi vastauksessaan korkeakoulunsa kurssitarjonnan, johon oltiin yleisesti hyvin tyytyväisiä. Valittavana olevien kurssien määrää pidettiin riittävänä ja sisältöjä mielenkiintoisina. Muutamat vastaajista korostivat erikseen englanninkielisen kurssitarjonnan runsautta. Ainoastaan 8 opiskelijaa piti englanninkielistä kurssitarjontaa liian niukkana. Vastaajista osa piti kurseja helpompina ja osa vaativampina kuin kotimaassa. Muutamissa vastauksissa kurssi-ilmoittautumista pidettiin huonosti organisoituna. Yleisesti joka kuudes vastaajista oli kuitenkin sitä mieltä, että korkeakoulujen toiminta ja ohjelma oli hyvin organisoitua ja joustavaa.

Openminded, courses in ENGLISH, lot of different courses. (524 / Itävalta, nainen, 22)

Uusiin opetusmenetelmiin tutustuminen koettiin positiivisena. Suurin ero kotimaan käytäntöihin oli ilmeisimmin suomalaisten korkeakoulujen opiskelijalähtöisessä

ja opiskelijan kannalta hyvin itsenäisessä opiskelutyylissä. Lähes joka kymmenes kyselyyn vastanneista opiskelijoista mainitsi ”akateemisen vapauden” ja mahdollisuuden valita juuri itseään kiinnostavat kurssit erittäin positiivisena. Ainoastaan kaksi opiskelijaa koki, että työskentely oli liian itsenäistä. Opetusmenetelmistä mainittiin myös ryhmätyöskentely, workshop-työskentely ja case-tutkimukset tehokkaina oppimisen keinoina. Oppilaitosten kontaktit yrityksiin ja mahdollisuudet harjoittelujaksoon yksityisellä sektorilla mainittiin positiivisena työelämään valmentautumisen sekä tulevaisuuden työkontaktien luomisen kannalta.

Very organised. Possibilities to ask anything. But also finding out yourself. It is not all given to you on a silver plate. (105 / Alankomaat, nainen, 26)

The teaching here is very free, which suits me. I like to have the responsibility of directing my own studies. (10 / Iso-Britannia, mies, 20)

Deals with the latest disciplines. Prefer team-working, project works that prepare you for the business life (or other fields) at a company. There are a lot of foreign students studying here, which helps you think global. (140 / Unkari, mies, 22)

6.3 Henkilökunta ja korkeakoulujen ilmapiiri

Korkeakouluhenkilökuntaa ja opiskelutovereita pidettiin auttavaisina ja ystävällisinä. Tämä tukee itsenäistä opiskelutyyliä: vastauksissa korostettiin, että henkilökunnalta ja kanssaopiskelijoilta saa apua tarvittaessa. Ainoastaan yksi vastanneista koki, että opetushenkilökunnan kanssa oli vaikeaa järjestää tapaamisia. Opiskelijat kokivat myös alhaisen hierarkian opiskelijan ja opetushenkilökunnan välillä positiivisena. Opetushenkilökunta sai kaikenkaikkiaan positiivista palautetta. Opetusta pidettiin korkeatasoisena ja opettajia pätevinä. Yleisesti oppilaitosten ilmapiiriä kuvattiin sanalla avoin. Avoimuuteen liittyi myös tunne kulttuurisesta suvaitsevaisuudesta, johon korkeakoulujen kansainvälisen ilmapiirin nähtiin vaikuttavan positiivisella tavalla.

Great place: host polytechnic is very well organized; tutors are very helpful and teachers are professional and friendly at the same time. (446 / Italia, mies, 22)

I think the people are innovative, and the university is well supported by the state. People are open for new ideas and experiences. (465 / Saksa, nainen, 22)

Friendly for foreigners, quite expensive life, high education level, multicultural environment. (452 / Viro, nainen, 20)

Korkeakouluhenkilökunnan erittäin hyvä englannin osaaminen mainittiin myös vastauksissa. Kielivaikeuksista valitti ainoastaan seitsemän opiskelijaa, joista osalla kielivaikeudet johtuivat omasta puutteellisesta kielitaidosta. Ainoastaan yksi vastanneista ilmoitti kärsineensä opetushenkilökunnan puutteellisesta kielitaidosta. Yhdessä tapauksessa natiivienglantia puhuvan opettajan aksentti vaikeutti ymmärtämistä. Ainoastaan yksi opiskelija piti ongelmana sitä, ettei osannut itse suomen kieltä.

Nice, helpful people. A lot of foreign students. Easy communication for non-Finnish speakers: most people speak English. (373 / Puola, nainen, 24)

A country where you can practice either English or Swedish because almost everyone speaks these languages. Very good technical, monetary and intellectual background in education. (331 / Unkari, mies, 22)

Because I don't speak English very well yet, I think that for me the level may be a little bit too high. (375 / Espanja, nainen, 24)

6.4 Palvelut

Korkeakoulujen järjestämää orientaatio-ohjelmaa ja neuvontapalveluita kehitettiin. Monella opiskelijalla oli tunne, että heistä pidetään ”hyvää huolta”. Erityisesti kiiteltiin monissa korkeakouluissa toimivaa tutor-järjestelmää. Opiskelun ulkopuolisten aktiviteettien, kuten esimerkiksi liikuntamahdollisuuksien tarjontaa pidettiin riittävänä. Positiivisena koettiin myös monien opiskelijajärjestöjen toiminta. Kahvila- ja ruokalapalvelut saivat myös kiitosta kyselyyn vastanneilta. Muista korkeakoulun tarjoamista palveluista mainittiin asumisjärjestelyt. Asumisolosuhteisiin oltiin pääosin tyytyväisiä, mutta toisinaan asuntoja pidettiin heikkotasoisina ja liian ahtaina. Yleisesti vastaajilla tuntui kuitenkin olevan hyvin positiivinen kuva Suomesta maana, joka sijoittaa korkeakoulutukseen. Tässä yhteydessä erityisen huomionarvoisina pidettiin lukukausimaksujen puuttumista ja opiskelijoille suotuja alennuksia ja hintaetuja.

So far I've got a very positive impression: university facilities are much better than in my home university, the way we (foreign students) were welcomed was great (they take very good care of us). (355 / Saksa, nainen, 26)

I find it's a really good organization. We had tutors to teach us the Finnish life and they are all volunteer students. Everybody is really nice. (508 / Ranska, nainen, 21)

Offers a good student life; quite expensive though; great possibilities to practice sports, and also experience real unspoiled nature. (88 / Ranska, mies, 23).

I think the system of university is great! And you can get many discounts, if you are a student. Finland is like paradise for students. (177 / Japani, nainen, 26)

6.5 Luonto ja rauha

Lähes joka neljäs vastaajista mainitsi luonnon myös Suomea opiskelumaana arvioivissa vastauksissa. Suomea kuvailtiin luonnonkauniiksi ja vihreäksi maaksi. Osa vastaajista liitti termiin vihreä selkeästi ympäristöystävällisen ideologian. Monet vastaajista kokivat uutena ja positiivisena luonnon läheisyyden opiskelupaikkakunnallaan. Suomen ilmasto mainittiin myös monissa vastauksissa. Kyselyn toteutusajankohtana vallinnut syksyinen sää oli herättänyt vastaajissa monenlaisia mielipiteitä. Muutamat vastaajista näkivät totuttua kylmemmän ilmaston kuitenkin positiivisena asiana opintojensa kannalta – sekä puolileikkillään että ilmeisen tosissaan vastaajat totesivat kylmän sään pakottavan opiskelemaan sisätiloissa kotona.

What most impresses me is how much the natural world seems to be the part of everyday Finnish life! (49 / Kiina, mies, 22)

Peaceful place to study. It is so relaxing to go to university in a forest with lake... I like it so much!!! (253 / Italia, nainen, 24)

Finland is a country where almost all the people can speak English and where the green policy is good. (308 / Ranska, nainen, 22)

Ideal for study of biology: the people appreciate and live "close to nature" even near cities, and the technology is advanced enough here for microbiological study as well. (282 / Yhdysvallat, nainen, 219)

I think it's a good place to study because it is very calm and the weather also makes you study more. (228 / Espanja, mies, 21)

Ne mielipiteet, joissa puntaroiitiin elämää Suomessa korostivat rauhallisuutta ja hiljaisuutta. Lähes joka kahdeksas vastaajista korosti Suomen rauhallisuutta. Tällä vastaajat viittasivat useimmiten fyysiseen hiljaisuuteen (ei liikenteen melua, kirjastoissa noudatetaan lukurauhaa), mutta myös sosiaalisten aktiviteettien koettuun niukkuuteen (ei tapahtumia). Myös näiden vastausten yhteydessä korostettiin hiljaisuuden ja rauhallisen elämänmenon positiivista vaikutusta opiskeluihin keskittymiseen.

Finland is quite a calm country, so (as far as I'm concerned) it's better for concentration. There are less stress, especially thanks to the environment. (91 / Ranska, mies 21)

6.6 Suomalaiset

Kyselyyn vastanneilla vaihto-opiskelijoilla oli suomalaisista pääosin hyvin positiivinen mielikuva. Lähes kolmasosa vastaajista mainitsi, että kanssakäyminen oli osoittanut suomalaisten olevan mukavia, avuliaita ja ystävällisiä. Myös oppilaitoksen henkilökuntaa, kanssaopiskelijoita ja opettajia pidettiin hyvin avuliaina ja ystävällisinä.

Before I came here I thought that Finnish people are like the weather in Finland specially in winter. But this is not right. They are very nice and friendly. (357 / Italia, nainen, 25)

Suomalaisten ujoutta ja kontaktien luomisen vaikeutta vastaajat pitivät valitettavana. Näissä vastauksissa nousi esille myös selkeitä kulttuurieroja. Hiljaisuus ja suomalaisten varautuneisuus oli toisinaan koettu hyvin voimakkaasti epäystävällisenä ja valitettavan kylmänä käytöksenä.

Finland is a good place to study, but it's not a pleasant and warm country!!! I never spoke with my Finnish neighbour! I'm in Finland since one month. (395 / Italia, mies, 23)

I believe Finland is a nice country to study, but the Finnish people here are hard to get in contact with. That's a pity. (383 / Alankomaat, nainen, 19)

Suomalaisia kuvattiin myös seuraavilla adjektiiveilla: liian vakavia, terveellisiä elämäntapoja arvostavia, hyvinkoulutettuja, urheilusta innostuneita, ahkeria, eloisia, hitaita, täsmällisiä. Myös suomalaisten runsas alkoholinkäyttö oudoksutti muutamia vastaajia.

6.7 Elämä Suomessa

Vajaa kymmenesosa vastaajista piti Suomen korkeaa hintatasoa valitettavana. Näissä maininnoissa liian kalliina pidettiin elintarvikkeita, virvokkeita, kirjoja ja paperitarvikkeita, polttoainetta, julkisia kulkuneuvoja ja vuokratilastoja. Asumiseen liittyvät menot ja elintarvikkeiden hintataso mainittiin myös ennakkoinformaation riittävyttä kartoittaneen kysymyksen vastauksissa niiden asioiden joukossa, joista kaivattiin lisää ennakkotietoa.

Very good, but actually too expensive compared to say Holland. Rent for Fim 1636 is way too much for student. (549 / Alankomaat, mies, 20)

Good student unions, student prices on lots of things, in comparison to Germany expensive in food and living costs, nice landscape and nature. (63 / Saksa, nainen, 20)

Suomea kuvattiin monilla eri adjektiiveilla. Vajaalla kymmenesosalla vastaajista oli Suomesta mielikuva modernina ja kehittyneenä maana. Toisinaan sekä Suomen luonnonmukaisuus että teknologinen kehitys saatiin mainita rinnakkain samassa vastauksessa. Modernin ja kehittyneen lisäksi Suomeen liitettiin myös adjektiivit kunnianhimoinen, dynaaminen, elektroniseen liiketoimintaan orientoitunut, nuori, innovatiivinen, kilpailukykyinen, tehokas, asiantunteva. Myös Suomen investointi koulutukseen nähtiin merkinä kehityksestä.

Here you can find the newest technology and the clearest nature next to each other. Technical facilities are the basic of Finnish people's life. (504 / Unkari, nainen, 22)

It looks like a forward-striving, dynamic country that is very good at exploring – and exploiting – the most prospective tendencies of technological and social development. (417 / Venäjä, mies, 19)

Finland is very advanced in supporting the higher education studies. (213 / Viro, nainen, 22)

Suomi nähtiin myös hyvän järjestyksen maana. Hyvä järjestys ja hyvä asioiden organisointi mainittiin myös oppilaitosten kohdalla useasti. Hyvän järjestyksen ja suomalaisiin liitetyn kurinalaisuuden negatiivisena puolena mainittiin toisinaan hidas byrokratia ja liiallinen sääntöjen määrä.

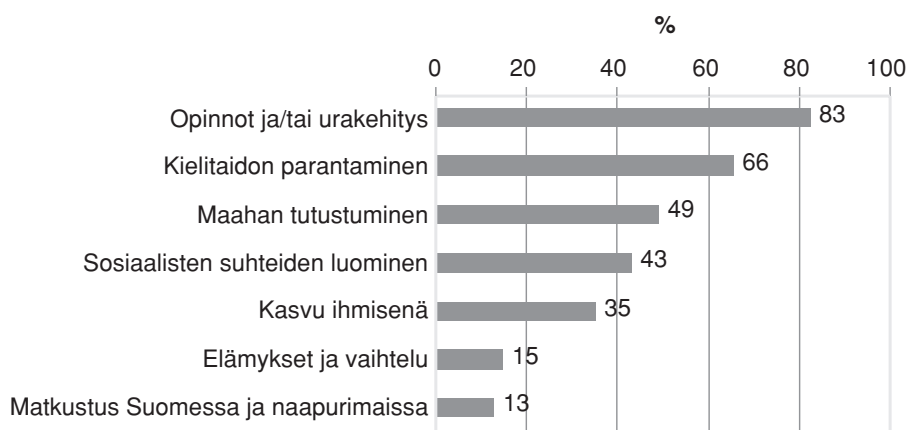
Helsinki is a very nice city to study and live, although expensive. Finns are very friendly. Services are quite bureaucratic even for EU citizens!! (29 / Kreikka, mies, 23)

Good infrastructure although sometimes hectic administration. (391 / Ranska, mies, 25)

7 Odotukset

Vastaajia pyydettiin kertomaan omin sanoin, mitä he odottavat opiskelultaan Suomessa. Lähestulkoon kaikki vastaukset pitivät sisällään hyvin monenlaisia odotuksia opintojen, kohdemaahan tutustumisen, sosiaalisen elämän ja oman kasvun suhteen.

Keskimäärin vastaajat mainitsivat 3 asiaa vastauksessaan. Osa opiskelijoista oli asettanut hyvin selkeät tavoitteet itselleen, kun taas joillakin odotukset ja tavoitteet olivat vielä huomattavasti jäsentymättömämmät. Osalla vastaajista odotukset kohdistuivat hyvin välittömiin asioihin kuten kurssien läpäisyyn ja luonnosta nauttimiseen. Toiset taas näkivät vaihto-opiskelun merkitykset pidemmällä aikavälillä tulevaisuuden työnsaantimahdollisuuksien parantumisena tai henkilökohtaisena kasvuna. Kuviossa 13 on esitetty miten vastaukset painottuivat eri teemojen suhteen. Prosenttiluku viittaa siihen, kuinka suuri osuus vastaajista oli maininnut kyseisen asian vastauksessaan.

Kuvio 13. Vaihtoperiodiin Suomessa kohdistuvat odotukset, N = 532

7.1 Opinnot

Tähän kyselyyn osallistuneista opiskelijoista 77 prosenttia mainitsi koulutukselliset tavoitteet ja odotukset vastauksessaan. Muutamille jo pelkkä opiskeluympäristön muutos oli tärkeää, mutta suurimmalle osalle vastaajista opintoihin liittyvät odotukset merkitsivät oman alan kurssien suorittamista ja oman alan tietojen kartuttamista.

Tärkeänä pidettiin uudenlaisen näkökulman saamista. Erilainen lähestymistapa ja erilaiset menetelmät kiinnostivat hieman muita suurempana ryhmänä taideai- neiden, yhteiskuntatieteiden, kauppatieteiden ja matkailun sekä lääketieteen ja sairaanhoitoalan opiskelijoita.

I am textile student and so I hope to go back to England with more technical knowledge of the loom and also of computer-aided design. And also to find a happy medium between the two teaching methods to help my way of working in the future. Travelling in and around Finland is also very important to me and of course to learn Finnish as well. (63 / Iso-Britannia, nainen, 21)

Finishing the chosen courses succesfully. Get to know the different approaches to social work in Finland. Get to know the country and culture and people. Self-development, learning, experiencing, growing. Learn to "settle down" and manage in a foreign country. (54 / Itävalta, nainen, 20)

To see a different approach to therapeutic interventions and the management and general organization of health care in Finland. (25 / Iso-Britannia, nainen, 30)

Basically to fail and to win some. I mean fail in the sense that probably I have been very much influenced by my home institution. I would like to question those conventions by bringing my studies to another environment. My idea is that at the Hut I wil be taken serious in that endeavour. (139 / Alankomaat, mies, 23)

Suomessa vaihto-opiskelijat odottivat saavansa tilaisuuden osallistua sellaisille kursseille, joita heillä ei ollut mahdollisuutta opiskella kotioppilaitoksessaan tai kotimaassaan. Koulutusalaakohtainen hajonta oli kuitenkin suuri, joten mikään yksittäinen ala ei noussut näissä vastauksissa esiin.

A variety of courses I would not have a chance to take elsewhere. Research time > quiet time to work. Improved language skills (want to be able to teach Finnish). Develop professional contacts. Realistically, expect to face frustrating logistical hassles, isolation, seasonal affective disorder and general weariness, but that's part of the process. (321 / Yhdysvallat, nainen, 28)

Pienempi osa vastaajista painotti enemmän itse suoritusta ja opintojen määrää, jolloin hyvät arvosanat tai opintoviikot koettiin keskeisemmiksi kuin opittavan tiedon laatu ja yhteys aiemmin opittuun. Oman pienen ryhmänsä muodostivat ne opiskelijat, joiden tavoitteissa oli lopputyön viimeistely tai siihen liittyvän materiaalin kerääminen. Vastaajista 4 suunnitteli myös opintojen jatkamista Suomessa.

I think I'll find the subjects interesting. I hope I'll do well in my exams and learn some Finnish. Furthermore I want to have a lot of fun and travel a lot. (507 / Alankomaat, nainen, 21)

Take my exams and wide my view of things. (187 / Italia, mies, 23)

I expect to finish my engineering studies (in communications), make my final thesis and practice English. I'd like learn a little of Finnish and I think life here will give me a new perspective through the knowledge of a new culture. (39 / Espanja, mies, 23)

To prepare theoretical part of my thesis. (55 / Liettua, nainen, 30)

7.2 Urakehitys

Vaihto-opiskeluun kohdistui myös urakehityksen kannalta painavia odotuksia. Suomessa suoritettujen opiskelujakson sisällyttämisen opintoihin koettiin parantavan sekä työelämävalmiuksia että työnsaannin mahdollisuuksia. Oman alan opintojen ohella kielitaidon kartuttaminen nousi esille hyvin monessa vastauksessa myös urakehityksen kannalta merkittävänä tavoitteena.

Muutamat vastaajista olivat kiinnostuneita suorittamaan Suomessa opiskeluihin kuuluvan pakollisen työharjoittelunsa. Kyselyyn vastanneista 10 odotti saavansa solmittua työelämän kontakteja oman alansa toimijoiden kanssa Suomessa ollessaan. Näistä yli puolet oli yritys-elämän kontakteja.

I'd like to improve my English, and learn a new language. I also expect to have a deeper knowledge of environmental problems. And a good career development. (138 / Italia, mies, 23)

More skillful in working in EU. (202 / Italia, mies, 22)

Learning Finnish to improve career development. Improving English. Find out what I want to become a specialist. Not to waste time. Improving my economic knowledge. (274 / Saksa, nainen, 21)

Try to learn Finnish as well as possible. Contacts to Finnish industries. Get a place for foreign practice semester. Learn to know Finnish culture/habits/people. (260 / Saksa, mies, 25)

Urakehityksestä ja etenkin työelämävalmiuksista puhuttaessa on kuitenkin tärkeää huomata, että oman alan opinnot ja kielitaidon kartuttaminen olivat vain yksi työelämän kannalta tärkeäksi koettu asia. Tähän kyselyyn vastanneet opiskelijat painottivat ammatillisen kehityksen ohella myös vaihto-opiskelun kautta kehittyviä sosiaalisia valmiuksia. Esille nousi kyky toimia erilaisen kulttuuritaustan omaavien ihmisten kanssa. Työkentän kansainvälistyessä mahdollisuudet työskennellä myös kotimaan ulkopuolella ovat realistisia, joten kokemus toisenlaisessa kulttuurissa elämisestä auttaa myös selvittämään omia valmiuksia työskennellä erilaisissa ympäristöissä.

To have more contact than I have now in different parts of the world. To be able to live independently, learn how to budget my expenses, do the household. Hoping to have an experience how is it like to WORK in Nordic country. To utilize my experience of living and studying abroad. I really hope that I may put in my CV that I had an experience to work in Finland. And so it may lead to easier employment in the future in my Industry since it is Internationalization (Tourism & Hospitality). (65 / Macao, nainen, 22)

I will meet people from the rest of the world, and develop/adapt myself for new cultures, people. I will also learn English better. These things are important for me when I start to work. (400 / Norja, mies, 24)

I want to improve my english, to know more about the Finnish study system, to make some new friends, to makemy training period here to see if I'm able to adapt myself in another work system. (459 / Luxemburg, mies, 21)

Kyselyyn vastanneista opiskelijoista 7 oli aikeissa hakeutua töihin Suomeen oleskeluaikanaan tai valmistumisensa jälkeen. Näistä kolme toivoi löytävänsä osa-aikaista työtä selvittääkseen korkeina pitämistään elinkustannuksista.

I would like to finish my last year of studies here, and I want to do my diploma-thesis. I would like to do it in a company, for earn some money for help me to pay the rent, because it's very expensive. (43 / Espanja, mies, 26)

7.3 Kielitaito

Vastaajista 66 prosenttia halusi parantaa kielitaitoaan. Näistä hieman yli puolet odotti oppivansa paremmin englantia. Lähes yhtä suuri joukko halusi oppia suomea. Ruotsin mainitsi tässä yhteydessä ainoastaan 7 opiskelijaa. Edellisten lisäksi myös venäjän ja saksan kielten opiskelu mainittiin (yhteensä 3 mainintaa).

Opiskelijat, jotka erityisesti odottivat parantavansa englannin taitojaan vaihtoperiodin aikana ovat taustoiltaan hyvin heterogeeninen joukko. Ne maat, joiden opiskelijoista yli puolet korostivat englannin oppimista olivat: Ranska 58% (65), Unkari 55% (29), Italia 54% (37), Puola 53% (15), Luxemburg 100% (2), Meksiko 100% (2) ja Kanada 100% (1). Sulkuihin on merkitty koko vastaajajoukko kyseisen maan kohdalla.

That I will improve my English, to meet a lot of people, learning about a new culture. (280 / Alankomaat, nainen, 20)

I want to improve my English (especially medical one), gain some practice in working in hospital, gain experience of living abroad. I think it is very important for my career development. (498 / Puola, nainen, 23)

Improve my English. Learn a bit Finnish and Swedish. Know many different people. Loose my prejudices about students from other countries. Develop myself. Have a great time. (305 / Saksa, nainen, 22)

Vastauksissa painotettiin erikseen mm. puhekielen sujuvuutta tai ammattisanaston kartuttamista. Osalla odotukset liittyivät laajemminkin omien kommunikatiiviskykyjen parantamiseen. Kielitaitoa ei käsitelty niinkään sanaston hallintana, vaan kulttuurienvälisen viestinnän välineenä. Näiden vastaajien joukossa oli myös englannin natiivipuhujia.

I hope to learn quite a bit of material and also learn better communication skills with students from different countries. I also hope to experience as many things about finland as possible while I'm here. (431 / Yhdysvallat, mies, 22)

Suomen opiskelu oli sekä tavoitteellista vieraan kielen opiskelua että kielen opiskelua osana kulttuuriin tutustumista. Puolet suomen kielestä kiinnostuneista oli sellaisia opiskelijoita, joilla lähtötiedot suomen kielessä olivat olemattomat. Toinen puoli koostui niistä opiskelijoista, jotka olivat ilmoittaneensa hallitsevansa suomen perusteet tai omaavansa hyvät tai erinomaiset tiedot suomessa. Jälkimmäisessä tapauksessa suomea opiskeltiin yleensä myös urakehityksen vuoksi, kun taas ensimmäisessä ryhmässä suomea haluttiin oppia osana suomalaista kulttuuria.

Would like to learn more Finnish language, to meet Finns and maybe to find some job with this language. (398 / Liettua, nainen, 22)

Learning English and a bit of Finnish. Get to know much about Finland, the people and the life here. Really looking forward to the winter with snow! (197 / Saksa, nainen, 24)

To know the country, the culture, language (little) and to have many new friends. (445 / Ranska, nainen, 21)

7.4 Maahan ja kulttuuriin tutustuminen, matkustus

Puolet selvitykseen osallistuneista opiskelijoista odotti löytöretkeä Suomeen ja suomalaisuuteen. Kohdemaasta haluttiin oppia vaihto-opiskelun aikana mahdollisimman paljon. Muutamia kiinnosti aivan erityisesti tietyt suomalaisen kulttuurin tai yhteiskunnan osa-alueet. Erikseen mainittiin luonto, terveydenhuolto, hyvinvointi-

valtio ja sosiaaliturva, suomalainen tai pohjoismainen muotoilu, Suomen historia, kirjallisuus ja politiikka. Yleisimmin vastaajat puhuivat kuitenkin vain erilaiseen kulttuuriin ja maahan tutustumisesta.

Can get deep access to Scandinavian design nowadays and develop my English. (3 / Thaimaa, nainen, 24)

To learn about Finnish culture and community. To experience as much of the country as possible while studying here. To see how the health care is functioning and compare it with the experiences from back home. (559 / Tanska, nainen 23)

Tutustuminen Suomeen merkitsi myös matkustelua Suomessa. Pohjois-Suomi oli useimmiten mainittu sellaisena alueena, jonka opiskelijat halusivat nähdä. Matkustusinnostusta vastaajat osoittivat myös Suomen naapurimaihin.

Muutamissa tapauksissa ennakkokäsitykset Suomen talvisista ”ääriolosuhteista” saivat vastaajat odottamaan eräänlaista ”selviytymiskamppailua”. Odotuksissa saattoi näin olla selviytyminen kylmästä tai pimeästä talvesta. Talvea kuitenkin odotettiin myös toisenlaisista syistä; mahdollisuus harrastaa Suomessa tiettyjä talvilajeja mainittiin muutamissa vastauksissa.

To study a lot, make lots of new friends (buddy project), get really to know Finland and Finns, also, if possible, get a job on my field. To snowboard in the north of Finland. (544 / Viro, nainen, 22)

Explore the country. Meet new friends. Learn about a different culture and about different teaching methods. To be very cold. (99 / Alankomaat, mies, 22)

Learn the language, make Finnish friends, find some part-time work, getting to know Helsinki, make a good final exam, survive the winter. (324 / Saksa, nainen, 26)

7.5 Sosiaaliset suhteet

Lähes puolella vastaajista odotukset kohdistuivat uusien sosiaalisten kontaktien luomiseen. Mahdollisuus uusien ihmisten tapaamiseen ja ystävien hankkimiseen oli mainittu myös lähdön motiiveja kartoittaneen kysymyksen vastauksissa. Usein vastauksissa puhuttiin ystävien hankkimisesta ”ympäri maailmaa”.

Meeting other students from abroad and become friends. Experience for your whole life; good for yourself. (64 / Alankomaat, nainen, 20)

Osa vastaajista painotti kuitenkin halua tutustua ja ystäväystyä erityisesti suomalaisten kanssa. Jo edellä on todettu, että osa vastaajista piti kontaktien luomista suomalaisiin valitettavan vaikeana. Vaihto-opiskelijoiden kontaktit toisiin vaihto-opiskelijoihin syntyvätkin ehkä helpommin kuin kontaktit suomalaisiin, koska taustalla on elämäntilanteen samankaltaisuus ja halu tutustua mahdollisimman moniin ihmisiin vaihdon aikana.

Learning the Finnish language. Learning some new working methods. Learning to know Finnish people, not only exchange students. Enjoy nature. (97 / Saksa, nainen, 23)

I would like to go on with my research, so I will visit the libraries here; and I would also like to meet people with whom I could speak Finnish and who could introduce Finnish culture to me. (84 / Unkari, mies, 26)

To learn Finnish, to learn about Finnish culture and every-day-life, history... To get to know some Finns! (208 / Saksa, nainen, 24)

Uusia ystäviä, sekä suomalaisia että kansainvälisiä, pidettiin tärkeinä kulttuurisiin tutustuttajina. Tutustuminen muihin kulttuureihin koettiin tämän kyselyn vastaajien keskuudessa yhdeksi tärkeimmistä vaihto-opiskelun tarjoamista oman kasvun ja kehityksen mahdollisuuksista.

I want to learn in the courses and I want to pass them. I want to learn how are Finnish people and people from many countries and compare different cultures. I want to know myself better and to mature in many aspects. In one word "learn". And of course enjoy. (143, Espanja, nainen, 21)

I want to learn as much as possible things of other cultures. (212 / Ranska, mies, 21)

7.6 Kasvu ihmisenä

Vaihto-opiskelu koetaan omaa persoonaa muokkaava kokemuksena. Vaihtoon lähtevä opiskelija tietää, että eläminen toisenlaisessa kulttuurissa muuttaa ihmistä, vaikkei välttämättä pystykään määrittelemään millä tavoin. Vaihtoon lähdön motiiveja kysyttäessä, opiskelijat pitivätkin mahdollisuutta henkiseen kasvuun ja kypsymiseen merkittävimpänä. Kolmasosa vastaajista pohti mahdollisuutta henkilökohtaiseen kasvuun myös odotuksissaan.

Merkittävimpänä henkisen kasvun ulottuvuutena vastaajat pitivät mahdollisuutta kulttuurisen ymmärtämyksen lisäämiseen. Tämä nousee hyvin selvästi esille opiskelijoiden vastauksista, joissa kulttuurienvälisestä oppimisesta ja kulttuurisesta rikastumisesta puhuttiin usein hyvin voimakkaasti ja tunteikkaasti.

I would like that this university stay enables me to know more about Nordic cultures, to make new friends of different cultures. This stay would be a very fruitful experience for me, a good way to share knowledges, cultures, experiences and improve my English. I think that this stay will be a unique experience, I will feel older when I come back home – I will know what the word "culture" means – (53 / Ranska, nainen, 22)

Get an insight to other teaching methods. New ideas about design. New perspective towards Europe and the world. Cultural enrichment. (23 / Saksa, mies, 31)

I would like to gain more life experience, get to know other musicians with different cultural background and work together with them, so I can learn new things. (6 / Saksa, mies, 23)

Itsenäistyminen, aikuistuminen ja tunne omillaan selviämisestä oli mainittu useissa vastauksissa. Osittain samasta asiasta puhuivat myös ne vastaajat, jotka odottivat saavansa vaihto-opiskelun kautta kokemusta totutun elämänpiirin ulkopuolella asumisesta. Itsenäistymistä käsittelevistä vastauksista nousi esille myös kulttuuri-eroja; koettiin, että Suomessa nuoret ovat itsenäisempiä kuin vastaajan kotimaassa.

To learn English better; to get to know the country; to make new friends; to see a lot; to get more independent from my parents. (478 / Saksa, nainen, 23)

I hope to learn English very well, to meet lots of people and to visit Finland as much as possible. In addition, I hope to get more independent as I can see that here all young people are! (87 / Italia, nainen, 23)

Mainly to learn about myself, learn what I want out of life – a chance to form my routine without outside help or interference – to appreciate life outside of US culture. Hopefully to meet some new friends. (157 / Yhdysvallat, mies, 25)

Kyselyyn vastanneet opiskelijat liittivät henkiseen kasvuun myös seuraavanlaisia asioita: kasvava itseluottamus, elämäkokemuksen kartuttaminen, uusi näkökulma tai suunta elämään. Opiskelu kotimaan ulkopuolella nähtiin myös mahdollisuutena ottaa etäisyyttä ja nähdä kotimaa toisenlaisesta pespektiivistä.

I think I will learn about the Finnish culture and that will make me understand my own culture better. (383 / Alankomaat, nainen, 19)

Osalle opiskelijavaihto tarjosi ennenkaikkea mahdollisuuden irtautua hetkeksi arjesta, nauttia elämästä ja kokea jotakin kokonaan uutta.

Especially discovering new people and a new culture. Self-development with a big break with my life before. (316 / Ranska, mies, 23)

I'll like to spend here one of The best experience in my life. (229 / Espanja, mies, 21)

8 Lopuksi

Suomalaisiin korkeakouluihin hakeutuvilla vaihto-opiskelijoilla on hyvin myönteinen kuva Suomesta. Suomi nähdään rauhallisena ja vihreänä hyvinvointivaltiona, jonka investoinnit korkeakoulutukseen näkyvät tasokkaissa korkeakouluissa ja tiettyjen alojen huippuosaamisessa. Korkeakoulujen saama palaute korosti etenkin englanninkielistä kurssitarjontaa. Sopivien kurssien lisäksi opintojen mutkattomaan aloittamiseen uudenlaisessa ympäristössä vaikuttaa oleellisesti myös vaihto-opiskelijoiden hyvin organisoitu vastaanotto ja neuvontapalvelut. Lisäksi arvostettiin suomalaisten korkeakoulujen modernia varustetasoa sekä itsenäistä, mutta avointa ja ystävällistä ilmapiiriä.

Vaihtojärjestelyiden kehittämistä ajatellen selvitykseen osallistuneiden opiskelijoiden vastauksista onkin hyvin vaikeaa löytää mitään kovin kielteistä. Suurimmat mainitut ongelmat vastaajilla olivat syntyneet yrityksissä luoda kontakti suomalaisiin. Ongelma tuskin on tyypillinen ainoastaan Suomelle, eikä sitä ratkaista ainoastaan suomalaisten ja ulkomaalaisten opiskelijoiden yhteistä toimintaa järjestämällä. Silti tulevaisuudessa voitaisiin miettiä tapoja, joilla mahdollisuuksia opiskelijoiden kanssakäymiseen voitaisiin lisätä. Hyvänä esimerkkinä tästä ovat monissa korkeakouluissa jo toimivat isäntäperheohjelmat ja ns. buddy-projektit, joiden tarkoituksena on helpottaa vaihto-opiskelijoiden tutustumista suomalaisiin.

Englanninkielisten kurssien runsaus ja kiinnostavuus vaikutti olennaisesti Suomen valinnan taustalla. Mahdollisuus opiskella englanniksi on luonnollisesti erittäin tärkeä lähdön motiivina. Tämä heijastuu suoraan opiskelijoiden englanninkielisiä maita suosivissa kohdemaavalinnoissa. Selvityksessä nousi kuitenkin esiin, että englanninkielisen kurssitarjonnan ohella Suomella on hyvä maine myös ”englantia puhuvana maana”, kuten yksi opiskelija asian vastauksessaan ilmaisi. Onkin huomionarvoista, etteivät opiskelijat juurikaan katsoe kärsivänsä kielivaikeuksista Suomessa. Pienen kielialueen maana tämä on erityisen tärkeää Suomelle, sillä suuri joukko opiskelijoita näyttäisi hakeutuvan vaihtoon ensisijaisesti sellaisiin maihin, joiden kieltä jo osaavat.

Opinnollisten seikkojen lisäksi suomalainen kulttuuri, elämäntapa, luonto sekä näiden koettu erilaisuus vaikuttivat opiskelijoiden päätökseen tulla Suomeen. Vaihto-opiskelu on myös elämistä toisenlaisessa kulttuurissa, johon tutustutaan parhaiten ihmisten ja kokemusten kautta. Kohdemaahan tutustumisen ohella vaihtoperiodi antaa myös ainutlaatuisen mahdollisuuden elää toisista vaihto-opiskelijoista koostuvassa hyvin monikulttuurisessa ryhmässä. Tämä kaikki koetaan vähintään yhtä tärkeäksi kuin opinnollisten tavoitteiden saavuttaminen.

Selvityksen antama kuva Suomesta on hyvin eurooppalainen: suurin osa kyselyyn vastanneista opiskelijoista tuli Euroopasta Sokrates/Erasmus-ohjelman tai korkeakoulujen omien vaihtosopimusten kautta. Korkeakoulujen kansainvälinen yhteistyö erilaisten opiskelijavaihto-ohjelmien puitteissa onkin jo hyvin vakiintunutta. Opiskelijalle korkeakoulujen hallinnoimat vaihto-ohjelmat tarjoavat vaivattoman ja turvallisen kanavan opiskelijavaihtoon lähtemiselle. Itsenäisesti vaihtopaikkansa hankineet olivat aloittaneet keskimääräistä aikaisemmin vaihdon suunnittelun, mikä toisaalta näkyi selkiintyneinä tavoitteina ja odotuksina.

Tähän selvitykseen vastanneet opiskelijat olivat suhteellisen itsenäisiä päätöksentekijöitä. Korkeakouluilla on merkittävä rooli vaihtomahdollisuuksista tiedotettaessa, mutta itse päätöksentekoon tai kohdemaan valintaan oman korkeakoulun henkilökunta ei kuitenkaan suuremmin vaikuta. Ainoastaan ystävien ja opiskelukavereiden merkitys oli muita vaikuttajaryhmiä suurempi.

Joka viides opiskelija oli saanut tiedon vaihtomahdollisuudesta ystävältään ja neljä opiskelijaa kymmenestä kertoi ystäviensä vaikuttaneen päätökseensä tulla Suomeen. Lisäksi useampi kuin joka toinen opiskelija oli saanut Suomesta tietoa ystäviltään. Vastauksista kävi ilmi, että esimerkiksi opiskelijatutorit ovat hyvä tapa hyödyntää vaihto-opiskelijan kannalta mielekästä ja luotettavaksi koettua informaatiokanavaa. Näin syntyy myös luontevaa vuorovaikutusta suomalaisten ja ulkomaalaisten opiskelijoiden välille.

Kun opiskelija ryhtyy hakemaan itsenäisesti tietoa kohdemaasta on internetin merkitys informaatiokanavana kiistattoman suuri: 73 prosenttia kyselyyn vastanneista opiskelijoista oli käyttänyt internetiä etsiäkseen tietoa Suomesta. Vastaajista reilu kymmenesosa oli käynyt CIMOn Discover Finland-palvelussa. Internetin kautta tarjolla olevaa, laadultaan kirjavaa materiaalia on paljon. Mikäli halutaan kehittää internetin kautta tapahtuvaa tiedottamista, tarvitaan tarkempaa tietoa siitä, mitä sivustoja opiskelijat tiedonhaussa käyttävät.

”Why Finland?”-selvitys tarjoaa monipuolisen kuvan Suomeen hakeutuvien opiskelijoiden odotuksista ja mielikuvista. Selvityksen toteuttamisajankohtana opiskelijoiden todellinen kokemus Suomessa opiskelusta ja elämisestä oli vielä melko vähäinen. Tämän vuoksi onkin tärkeää selvittää myös, miten Suomi onnistuu vastaamaan opiskelijoiden odotuksiin. Tähän pyritään myöhemmin toteutettavan ”Why Finland?”-selvityksen jatko-osan avulla. Syksyn 2000 selvityksen painotus oli opiskelijan mielikuvissa ja vaihtoon hakeutumista edeltävässä päätöksentekoprosessissa. Jatkotutkimuksessa pääpaino on enemmän itse vaihto-opiskelun kokemuksessa.

Summary

The number of international exchange students coming to Finland has increased significantly during the past few years. The number of SOCRATES/ERASMUS students alone has more than doubled in the last three years. “Why Finland?” survey was carried out in order to examine students’ motivation for coming to study in Finland. The focus of the survey was on students’ decision-making process – how information is acquired and what kind of factors and images influence the decision. Students’ expectations of their study period in Finland were also analysed. The survey was carried out in autumn 2000. A questionnaire was distributed to approximately 1000 international exchange students by their Finnish host universities and polytechnics. A total of 561 students from 52 countries returned the questionnaire.

Student mobility has been the most visible part of the internationalisation of higher education. Student exchange programmes administered by universities and polytechnics provide students with a convenient and easy way to experience studying in another country. According to the survey, home institution is the most efficient channel for communicating information about exchange opportunities. Students’ decision-making, however, is usually relatively independent. Friends and fellow students have the strongest influence on the decision.

The most important motives underlying students’ decision to study abroad were self-development, possibility to study in English, learning a foreign language, and career development. Students’ host country preferences also reflected the significance of having language training and the possibility to study in English. The three countries that students considered most attractive for studying abroad were Great Britain, Finland and the United States, respectively.

According to the survey, the good reputation of Finnish higher education institutions, a wide variety of courses available in English, and the country’s strength in information technology, industrial design and architecture attract international exchange students to Finland. In addition, many are drawn to study in Finland due to different culture, language, climate and nature. However, it is rather often the combination of high academic level and the slightly exotic surroundings that make Finland an attractive choice for exchange students.

The survey indicated that international exchange students have a very positive image of Finland. Modern equipment and studying facilities, wide selection of courses available, well-organised services and open atmosphere in Finnish higher education institutions were appreciated. Students also valued the tranquillity and greenness of Finland. Students had many expectations of their study period in Finland. Most often these expectations were related to studies, career development, improvement of language skills, exploring the country, making new friends or self-development.

Most students used Internet for searching information about Finland. In addition, friends and other personal contacts, books and tourist guides, as well as home university or polytechnic were useful sources of information about Finland. In general, information received prior to arrival was regarded as sufficient. Only few students had taken part in a preparatory language course in their home country. Most of the respondents only took part in a Finnish or Swedish language course in Finland.

Keywords: international student exchange, studying in Finland, Finnish universities and polytechnics

Liite 1. Korkeakoulukohtaiset vastausprosentit, N = 561

KORKEAKOULU	Lähetetyt	Palautuneet	Vastausprosentti
Helsingin kauppakorkeakoulu	40	8	20
Helsingin yliopisto	130	70	54
Joensuun yliopisto	30	19	63
Jyväskylän yliopisto	40	78	195
Kuopion yliopisto	10	6	60
Kuvataideakatemia	5	0	0
Lapin yliopisto	25	9	36
Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu	15	11	73
Oulun yliopisto	50	28	56
Sibelius Akatemia	10	6	60
Svenska Handelshögskolan	10	1	10
Taideteollinen korkeakoulu	30	17	57
Tampereen teknillinen korkeakoulu	60	20	33
Tampereen yliopisto	50	20	40
Teatterikorkeakoulu	5	0	0
Teknillinen korkeakoulu	50	16	32
Turun kauppakorkeakoulu	40	16	40
Turun yliopisto	40	31	78
Vaasan yliopisto	10	5	50
Åbo Akademi	50	17	34
Arcada, Nylands svenska yrkeshögskola	10	10	100
Diakonia-ammattikorkeakoulu	10	0	0
Espoon-Vantaan ammattikorkeakoulu	10	0	0
Espoon-Vantaan teknillinen ammattikorkeakoulu	15	7	47
Etelä-Karjalan ammattikorkeakoulu	10	7	70
Haaga Instituutin ammattikorkeakoulu	10	8	80
Helsingin ammattikorkeakoulu	10	6	60
Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulu	10	3	30
Humanistinen ammattikorkeakoulu	3	0	0
Hämeen ammattikorkeakoulu	10	6	60
Jyväskylän ammattikorkeakoulu	10	6	60
Kajaanin ammattikorkeakoulu	10	6	60
Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu	14	1	7
Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu	10	0	0
Kymenlaakson ammattikorkeakoulu	10	3	30
Lahden ammattikorkeakoulu	10	4	40
Mikkelin ammattikorkeakoulu	10	6	60
Oulun seudun ammattikorkeakoulu	15	10	67
Pirkanmaan ammattikorkeakoulu	10	7	70
Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu	10	10	100
Pohjois-Savon ammattikorkeakoulu	10	5	50
Rovaniemen ammattikorkeakoulu	10	2	20
Satakunnan ammattikorkeakoulu	10	13	130
Seinäjoen ammattikorkeakoulu	10	0	0
Svenska yrkeshögskolan	10	6	60
Tampereen ammattikorkeakoulu	10	7	70
Turun ammattikorkeakoulu	10	1	10
Vaasan ammattikorkeakoulu	10	7	70
Yrkeshögskolan Sydväst	10	5	50
Ålands yrkeshögskola	3	0	0
Lomakkeiden määrä	1000	524	47,8
Oppilaitosten määrä	50	42	84
Ei tietoa		37	
Palautettujen lomakkeiden määrä		561	

Liite 2. Kyselyyn vastaajat maittain, N = 559

Maa	Vastauksia	%
Saksa	94	16,82
Ranska	65	11,63
Alankomaat	40	7,16
Espanja	39	6,98
Italia	37	6,62
Unkari	29	5,19
Venäjä	22	3,94
Yhdysvallat	22	3,94
Belgia	20	3,58
Iso-Britannia	19	3,40
Viro	18	3,22
Itävalta	16	2,86
Liettua	15	2,68
Puola	15	2,68
Tsekinmaa	12	2,15
Tanska	8	1,43
Kiina	7	1,25
Latvia	7	1,25
Slovenia	6	1,07
Japani	5	0,89
Kenia	5	0,89
Norja	5	0,89
Etelä-Korea	4	0,72
Meksiko	4	0,72
Portugali	4	0,72
Sveitsi	4	0,72
Kreikka	3	0,54
Pakistan	3	0,54
Slovakia	3	0,54
Thaimaa	3	0,54
Brasilia	2	0,36
Irlanti	2	0,36
Luxemburg	2	0,36
Ruotsi	2	0,36
Tansania	2	0,36
Australia	1	0,18
Etelä-Afrikka	1	0,18
Ghana	1	0,18
Intia	1	0,18
Israel	1	0,18
Kamerun	1	0,18
Kanada	1	0,18
Kolumbia	1	0,18
Kuuba	1	0,18
Macao	1	0,18
Malesia	1	0,18
Romania	1	0,18
Singapore	1	0,18
Taiwan	1	0,18
Venezuela	1	0,18
	559	100,00

Liite 3. Motiivien keskiarvot ja keskihajonnat, N = 551-560

Motiivit	Keskiarvo	Keskihajonta
Kasvu ihmisenä	4,5	0,8
Mahdollisuus opiskella englanniksi	4,2	1,2
Vieraan kielen oppiminen	4,2	1,1
Toista maata/kulttuuria koskevan ymmärtämyksen kasvattaminen	4,1	0,9
Urakehitys	4,0	1,1
Halu matkustaa	3,9	1,1
Opiskelu toisessa maassa	3,9	1,0
Mahdollisuus muodostaa uusi näkökulma kotimaahan	3,7	1,2
Uudet kurssit ja opiskelumateriaali	3,5	1,2
Halu tutustua uusiin opetusmetodeihin	3,5	1,3
Vastaanottavan oppilaitoksen hyvä maine	3,4	1,2
Halu keskeyttää opiskelurutiinit kotimaassa	3,3	1,3
Ystävien esimerkin noudattaminen	2,8	1,3
Mahdollisuus parempiin arvosanoihin	2,2	1,2
Muut	0,5	1,5

Liite 4. Motiivit koulutusalaakohtaisesti, N = 551-560

MOTIIVIT	Keski-arvo kaikki	Kauppätieteet, matkailu	Teknilliset alat	Yhteiskuntatieteet	Muut alat	Taideaineet ja musiikki
Kasvu ihmisenä	4,5	4,6	4,4	4,4	4,7	4,7
Mahdollisuus opiskella englanniksi	4,2	-0,1	0,1	0,1	-0,2	-0,2
Vieraan kielen oppiminen	4,2	4,4	4,4	4,4	4,3	3,7
Toista maata koskevan ymmärtämyksen kasvattaminen	4,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,1	0,5
Urakehitys	4,2	4,3	4,3	4,1	4,1	3,7
Halu matkustaa	4,1	-0,1	-0,1	0,1	0,1	0,5
Opiskelu toisessa maassa	4,1	3,9	4,1	4,2	4,2	4,2
Mahdollisuus muodostaa uusi näkökulma kotimaahan	4,0	0,2	0,0	-0,1	-0,1	-0,1
Uudet kurssit ja opiskelumateriaali	4,0	4,4	4,2	3,8	4,2	3,8
Halu tutustua uusiin opetusmetodeihin	3,9	-0,4	-0,2	0,2	-0,2	0,2
Mahdollisuus muodostaa uusi näkökulma kotimaahan	3,9	4,1	3,7	3,9	3,8	3,9
Uudet kurssit ja opiskelumateriaali	3,9	-0,2	0,2	0,0	0,1	0,0
Halu tutustua uusiin opetusmetodeihin	3,9	3,8	3,7	4	3,8	4,3
Mahdollisuus muodostaa uusi näkökulma kotimaahan	3,7	0,1	0,2	-0,1	0,1	-0,4
Uudet kurssit ja opiskelumateriaali	3,7	3,7	3,4	3,7	4	3,9
Halu tutustua uusiin opetusmetodeihin	3,5	0,0	0,3	0,0	-0,3	-0,2
Mahdollisuus muodostaa uusi näkökulma kotimaahan	3,5	3,4	3,5	3,4	3,6	4,2
Halu tutustua uusiin opetusmetodeihin	3,5	0,1	0,0	0,1	-0,1	-0,7
Mahdollisuus muodostaa uusi näkökulma kotimaahan	3,5	3,3	3,2	3,3	3,6	4,2
Halu tutustua uusiin opetusmetodeihin	3,5	0,2	0,3	0,2	-0,1	-0,7
Mahdollisuus muodostaa uusi näkökulma kotimaahan	3,4	3,5	3,4	3,2	3,6	3,8
Halu keskeyttää opiskelurutiinit kotimaassa	3,4	-0,1	0,0	0,2	-0,2	-0,4
Halu keskeyttää opiskelurutiinit kotimaassa	3,3	3,1	3	3,4	3,3	3,5
Halu keskeyttää opiskelurutiinit kotimaassa	3,3	0,2	0,3	-0,1	0,0	-0,2
Ystävien esimerkin noudattaminen	2,8	3,0	2,6	3	2,8	2,9
Ystävien esimerkin noudattaminen	2,8	-0,2	0,2	-0,2	0,0	-0,1
Mahdollisuus parempiin arvosanoihin	2,2	2,4	2,2	2,1	2,3	2,1
Mahdollisuus parempiin arvosanoihin	2,2	-0,2	0,0	0,1	-0,1	0,1

Oikeus- tieteet	Humanis- tiset tieteet	Kielitiede, kielet	Lääke- tiede, sairaan- hoitoala	Matema- tiikka,tieto- järjestelmä- tieteet	Kasva- tustieteet	Luonnon- tieteet	Arkki- tehtuuri	Viestintä- tiede	Maan- tiede	Maa- ja metsäta- loustiede
4,5	4,2	4,6	4,7	4,3	4,2	4,5	4,9	4,2	4,6	4,8
0,0	0,3	-0,1	-0,2	0,2	0,3	0,0	-0,4	0,3	-0,1	-0,3
4,4	3,4	3,6	3,9	4,2	4,4	3,9	4,3	4,5	4,3	3,8
-0,2	0,8	0,6	0,3	0,0	-0,2	0,3	-0,1	-0,3	-0,1	0,4
3,7	4,5	4,7	3,7	4,4	3,9	3,8	3,8	4,7	4,7	4,5
0,5	-0,3	-0,5	0,5	-0,2	0,3	0,4	0,4	-0,5	-0,5	-0,3
3,4	4,3	4,2	4	3,7	4,2	4,4	4,6	4,1	4,6	4
0,7	-0,2	-0,1	0,1	0,4	-0,1	-0,3	-0,5	0,0	-0,5	0,1
3,8	3,5	4,1	4,1	4,1	3,8	3,7	3,9	4,3	4,3	3
0,2	0,5	-0,1	-0,1	-0,1	0,2	0,3	0,1	-0,3	-0,3	1,0
4,2	3,8	4	4,2	3,6	3,9	3,7	4,5	4	3,9	4,3
-0,3	0,1	-0,1	-0,3	0,3	0,0	0,2	-0,6	-0,1	0,0	-0,4
3,9	3,8	3,9	4,3	4	3,7	3,8	4,1	3,9	4,2	4,2
0,0	0,1	0,0	-0,4	-0,1	0,2	0,1	-0,2	0,0	-0,3	-0,3
3,4	3,6	3,8	4,1	3,8	3,7	3,5	3,9	4	3,8	3,5
0,3	0,1	-0,1	-0,4	-0,1	0,0	0,2	-0,2	-0,3	-0,1	0,2
3,4	3,7	4	3,7	3,8	3,3	3,5	2,9	3,6	3,9	2,8
0,1	-0,2	-0,5	-0,2	-0,3	0,2	0,0	0,6	-0,1	-0,4	0,7
3,4	3,6	3,5	4,3	3,1	3,5	3,4	3,3	3,6	3,6	3,3
0,1	-0,1	0,0	-0,8	0,4	0,0	0,1	0,2	-0,1	-0,1	0,2
3,5	3	3,5	4	3,7	3,8	3	3,7	3,7	3,4	2
-0,1	0,4	-0,1	-0,6	-0,3	-0,4	0,4	-0,3	-0,3	0,0	1,4
3,5	3,5	3,1	3,3	3	3,3	3	3,7	3	3	3,2
-0,2	-0,2	0,2	0,0	0,3	0,0	0,3	-0,4	0,3	0,3	0,1
2,8	2,8	2,8	3,2	2,7	2,9	2,7	2,5	3,1	2,8	2,7
0,0	0,0	0,0	-0,4	0,1	-0,1	0,1	0,3	-0,3	0,0	0,1
2,4	2	2,2	2,4	2,3	2,3	1,7	1,9	2,6	2,1	1,7
-0,2	0,2	0,0	-0,2	-0,1	-0,1	0,5	0,3	-0,4	0,1	0,5

CIMO

Centre for
International
Mobility

Questionnaire for exchange and visiting students
who have arrived in Finland in autumn 2000

I. STUDIES ABROAD

1. Where did you learn about the possibility to study abroad?

- A. Home university
- B. Friends/fellow students at home university
- C. Internet
- D. Brochures, advertisements
- E. Catalogues (e.g. Hobson's, Nexus)
- F. Other, please specify _____

2. When did you first start planning your studies abroad?

- A. Less than a month prior to applying
- B. 1—6 months prior to applying
- C. 6—12 months prior to applying
- D. More than 12 months prior to applying

3. Before you decided to come to Finland, which countries did you consider as the most attractive ones for your studies abroad? Please list three countries in order of preference.

- 1. _____
- 2. _____
- 3. _____

4. How important would you estimate the following motives in making the decision to study abroad?
(1=not important at all, 2=a little important, 3=neutral, 4=quite important, 5=very important)

A. Learning a foreign language	1	2	3	4	5
B. Enhancing understanding of another country	1	2	3	4	5
C. Academic learning in another country	1	2	3	4	5
D. Self-development	1	2	3	4	5
E. Desire to travel	1	2	3	4	5
F. Desire to interrupt study routine in the home country	1	2	3	4	5
G. Desire to gain experience of new teaching methods	1	2	3	4	5
H. Desire to gain a new perspective on one's own country	1	2	3	4	5
I. Friends' example of studying abroad	1	2	3	4	5
J. Expectation of better examination results	1	2	3	4	5
K. New courses and study material	1	2	3	4	5
L. Career development	1	2	3	4	5
M. Good reputation of the host institution	1	2	3	4	5
N. Possibility to study in English	1	2	3	4	5
O. Other, please specify _____	1	2	3	4	5

II. STUDY PERIOD IN FINLAND

5. Have you been to Finland before?

- A. Yes
- B. No

6. Why did you decide to come to Finland to study?

7. Who influenced your decision to study in Finland?

(1=no influence at all, 2=some influence, 3=neutral, 4=quite a big influence, 5=very big influence)

A. Parents and/or relatives	no influence	1	2	3	4	5	very strong influence
B. Friends/fellow students	no influence	1	2	3	4	5	very strong influence
C. Professor/other university staff	no influence	1	2	3	4	5	very strong influence
D. Other, please specify	no influence	1	2	3	4	5	very strong influence
- _____

8. Where did you find information about Finland before arrival? You may choose more than one option!

- A. Books about Finland
- B. Tourist guides
- C. Friends/other personal contacts
- D. Finnish students studying at your home university
- E. Home university
- F. Host university/polytechnic
- G. Internet
- H. Centre for International Mobility CIMO
If yes, please specify:
 Discover Finland website Publications Direct contact to CIMO (email, telephone)
- I. Finnish Embassy/Cultural Institute in your home country
- J. Student Fair
- K. Other, please specify _____

9. Was the information you received about Finland before arrival sufficient?

- A. Yes
- B. No

If not, on which aspects of Finland would you have needed more information?

You may choose more than one option!

- A. Cultural life
- B. Travelling in Finland
- C. Finnish higher education system
- D. Foreign affairs
- E. Economy
- F. Customs and traditions, religion
- G. Environmental policy
- H. Finnish politics
- I. Society, social welfare
- J. Host university/polytechnic in Finland
- K. Other, please specify _____

10. How would you describe Finland as a place to study? Please write down a few points which correspond to your image of Finland for the moment.

11. What are your expectations of your study period in Finland?

12. How would you estimate your Finnish/Swedish language skills? Please circle the appropriate language according to the language used in your host university/polytechnic.

Finnish / Swedish

- A. None
- B. Basics
- C. Good
- D. Very good

13. Did you take part in a preparatory Finnish/Swedish language course before coming to Finland?

- A. Yes
- B. No
- C. No, such course was not available

14. Are you currently taking part in a Finnish/Swedish language course at your host university/polytechnic or at another institution?

- A. Yes
- B. No
- C. No, such course is not available at my host university/polytechnic

III BACKGROUND DATA

15. Through which student exchange programme is your study period in Finland organised?

- A. SOCRATES/ERASMUS
- B. NORDPLUS
- C. ISEP
- D. FIRST
- E. Bilateral agreement between home and host universities/departments
- F. I organised everything independently
- G. Other, please specify _____

16. Your host university/polytechnic in Finland

17. Length of stay in Finland _____ months

18. Gender Male Female

19. Year of birth

20. Home Country

21. Home university

22. Field of study at your home university

A. Agriculture	G. Geography	L. Medical sciences, Nursing
B. Architecture	H. Humanities	M. Natural sciences
C. Art and design, Music	I. Languages	N. Social sciences
D. Business, Tourism	J. Law	O. Communication
E. Education	K. Mathematics, Computer Science	P. Other areas
F. Engineering, Technology		

23. Years of study completed prior to your studies in Finland

24. Is a study period abroad a compulsory part of your studies?

- A. Yes
- B. No

Please return the questionnaire to CIMO by mail in the enclosed envelope not later than 30 September, 2000. The postage is already paid so you will not need a stamp.

Your answers will be highly appreciated and they will be analysed confidentially and anonymously. If you wish to take part in the prize draw, please write down your name and address in Finland below.

Thank you very much for your help!

Name
Street Address
Post Code and Town
This Address is valid until